

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%
 Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti 3 - Tel. 040/365473 - Fax 040/633307 - Poštni trn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

naš uvodnik

Ženska v drugačni družbi

Na nekem praznovanju se je poleg dobre hrane in veselega razpoloženja pojavilo tudi vprašanje, ki je vse prisotne zapletlo v diskusijo pozno v noč. Vprašanje se je glasilo: zakaj se ženska tako težko uveljavlja v družbi, kje tičijo razlogi za to? Odgovorov je bilo veliko, naj navedem le - zame - bistvenega: ker živimo v družbi, ki jo je ustvaril moški, in ženska, ki se angažira v javnosti, mora pač sprejeti moška »pravila«.

Nekaj dni pozneje mi je to tezo potrdilo predavanje dr. Viljema Ščuke, namenjeno staršem srednješolcev, o pomenu spolnosti za človekov razvoj in o tem, kakšne lastnosti je pri tem razvila ženska, kakšne pa moški. Te lastnosti so različne, a komplementarne. Moški, je pripomnil dr. Ščuka, je potisnil v teku zgodovine žensko za štedilnik in razvil v družbi moške lastnosti; taka družba je okrnjena, nepopolna in v neravnovesju.

Ob vsem tem sem se zamislila. Torej ne gre le za vprašanje enakopravnosti med žensko in moškim, temveč za to, kakšno družbo hočemo ustvariti. Če hočemo pravilno rešiti razmerje med moškim in žensko, moramo tudi današnji razvoj družbe zasukati na popolnoma drugačne tirnice. O tem je zelo globoko spregovoril psihiater dr. Hubert Požarnik iz Ljubljane na letošnji Dragi. Njegov poseg je imel žal premalo odmevnosti v naših občilih, ki so vso pozornost posvetila predvsem nastopu znanega časnikarja Danila Slivnika in političnim sporom, ki so nastali ob tem. To je bil še en dokaz več, kakšen vpliv imajo mediji na javno mnenje in s kakšno lahkoto manipulirajo z novicami: kar ni tako važno, postane lahko najpomembnejše, kar pa je resnično tehtno za naš svet, postane obrobno.

Psihiater dr. Požarnik je govoril na temo *Kako je z duhovno ekologijo*. Omenil je veliko podatkov, ki kažejo, kako so domala vse razvitejše družbe, med njimi tudi Slovenija, v globoki duševni in duhovni krizi. Današnji razviti svet je v kleščah skrajnega pragmatizma, nihilističnega liberalizma, potrošništva, individualizma, pohlepa po denarju in imetju. To niso kategorije, s katerimi bi se morali ukvarjati le sociologi, filozofi ali duhovni pastirji; predavatelj se je obrnil tudi na politike, ki vodijo niti današnje družbe. Ti lahko z zakoni ustavijo ekonomsko rast, ki današnjega človeka potiska v prepad. Zaključil je, da pa smo vsi poklicani, da damo svoj prispevek, da ustvarimo družbo, v kateri bo poudarek na strpnosti, sočustvovanju, solidarnosti, ljubezni.

K temu bi dodala le še misel, da bo v taki družbi gotovo odmerjen ženski večji prostor in tudi njen prispevek bo bolj viden in učinkovit.

Nadja Maganja

Ali bo ženska res preobrazila družbo?

Predsednik Scalfaro v Gorici

Državni poglavar Oscar Luigi Scalfaro je te dni prvič uradno obiskal Gorico in se tu zaustavil kar dva dni. S tem je dal mestu in pokrajini poseben poudarek, saj se navadno predsedniki ustavijo kvečjemu en cel dan na podobnih obiskih v državi. Prav gotovo je temu botrovalo tudi dejstvo, da je Gorica obmejno mesto, ki ima svoje posebne probleme in težave. Te so predsedniku v teh dveh dneh tudi prikazali.

Predsednik republike je prišel v Gorico v torek dopoldne, kamor je prispel z letališča v Ronkah. Prvi sprejem je bil na goriški prefekturi, kjer je sprejel med drugim vse župane goriške pokrajine. Prisotna je bila tudi predsednica deželnega odbora Alessandra Guerra, ki je kasneje predsedniku podrobno orisala sedanji položaj dežele Furlanije-Juljske krajine. Med drugim sta predsednik republike in deželna predsednica obravnavala odnose s Slovenijo in vprašanje manjšin. Med tem prvim postankom je Scalfaro tudi govoril in se med drugim dotaknil slovenske manjšine. O tem malo kasneje.

OBŠIREN PROGRAM GORIŠKEGA OBISKA

Predsednik republike je imel oba dneva svojega obiska res polno zasedeno. Poleg srečanj in obiskov uradnega značaja, kot obisk na goriški občini - tu ga je sprejel župan Gaetano Valenti -

in sestane s pokrajinsko predsednico Monico Marcolinijevo na goriškem gradu, je bilo na programu več obiskov oz. prireditev kulturnega značaja. Tako je v torek popoldne državni poglavar obiskal umetniško razstavo na gradu, posvečeno goriški slikarski umetnosti 19. stoletja. Nato pa je bil v večernih urah v goriški stolnici koncert, ki sta ga imela polifonski moški zbor iz Rude (ali ni bilo mogoče v Gorici najti domačega zbora?!), ter orkester DEA goriškega glasbenega zavoda. Prva skupina je izvajala polifonski program, orkester pa Mozartovo simfonijo št. 550 v g-molu. Vsekakor je bila glasbena prireditev na lepi višini.

Drugi dan obiska pa je bil posvečen praznovanju zavetnika Italije sv. Frančiška in mednarodnemu srečanju. V cerkvi sv. Ignacija na Travniku je bila slovesna maša, ki jo je daroval goriški nadškof p. Antonio Vitale Bommarco. Še prej pa je prišel v našo deželo avstrijski predsednik Klestil, ki je skupno s Scalfarom počastil vojaška pokopališča, italijansko in avstro-ogrsko, v Sredipolju in v Foljanu. Nato sta v Gorici oba državna poglavarja z mostu nad Sočo spustila cvetje v spomin padlih z obeh strani v prvi svetovni vojni. Oba predsednika sta bila nato pri maši na Travniku. Na goriškem gradu pa je bilo kasneje uradno srečanje delega-

Scalfaro med ljudmi na Travniku v Gorici (Fotostudio Reportage)

cij obeh držav.

SREČANJE S SLOVENSKO DELEGACIJO

Za nas je bilo še zlasti pomembno srečanje z delegacijo Slovencev v Italiji. Prejšnje dni je bilo veliko polemik, ker je Kvirinal najprej sporočil, da do sprejema ne bo prišlo zaradi prenatrpanosti v programu obiska. Zadnji trenutek so se stvari spremenile in predsednik republike je delegacijo sprejel. V njej so bili med drugimi sen. Darko Bratina, podpredsednik deželnega sveta Miloš Budin, nato Marija Ferletič, Marjan Terpin, Rudi Pavšič, Boris Peric, Boris Gombač. Predsedniku je slovensko zastopstvo prikazalo sedanji položaj in pričakovanja slovenske manjšine v Italiji, ki še vedno čaka na rešitev svojih vprašanj, in še zlasti na zaščitni

zakon. Predsednik Scalfaro je v svojih izjavah pozitivno ocenil vlogo manjšine in se zavzel za izglasovanje zakona, obenem pa tudi dejal, da mora manjšina zavzemati enotna pa tudi realistična stališča. Scalfaro je še podčrtal vlogo Kmečke banke za gospodarski razvoj manjšine.

Obisk pri predsedniku republike je bil nedvomno pozitiven. Slovenci smo na ta način hoteli opozoriti državnega poglavarja na nerešena vprašanja naše narodne skupnosti, in to posebej v trenutku, ki za Slovence v Italiji res ni povsem ugoden. Pričakujemo pa, da se bodo tudi na podlagi tega srečanja stvari obrnile na boljše tako za vedno boljše sožitje ob meji, pa tudi za razvoj dvostranskih odnosov med Slovenijo in Italijo v pravem evropskem duhu. a.b.

Studenci so začeli usihati

Medtem ko so goriški Slovenci manifestirali pred Kmečko banko v Gorici in zahtevali ukinitve komisarske uprave ter normalizacijo njenega delovanja, je znova prišla na dnevi red TKB. Tržaški kreditni banki je svojo pomoč zavrnila slovenska vlada, ki ni dovolila, da bi Ljubljanska banka oz. njen nemški partner vstopil v navezo z zavodom Banca popolare di Brescia za dvig glavnice. Ta je postal nujen zaradi nepredvidnega poslovanja tržaškega bančnega zavoda. Z vstopom Ljubljanske banke bi TKB ostala v slovenskih rokah, tako pa je njena usoda vprašljiva.

Sklep slovenske vlade je močno razočaral vodstvo Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki je najbolj zainteresirana, da se afera z banko potlači. To je seveda razumljivo, ker bi tako krili strokovnjake, za katere velja, da so - kar zadeva sposobnost - podobni presihajočemu jezeru, ki je polno, le dokler se vanj stekajo vsi studenci; ko neha padati vanj, pa presahne. Reakcija Primorskega dnevnika na sklep slovenske vlade pa daje misliti, da so na SKGZ ob tej priložnosti izgubili razso-

dnost, še posebej pa velja to za ljubljanskega dopisnika Boga Samsa. Ta je tako zelo zameril slovenski vladi, da hoče ljubljansko banko zavarovati pred nadaljnjimi napakami sedanjih in bodočih upraviteljev TKB, da si ni pomišljal očitati vladi boljševidne revolucionarne metode, češ da se hoče polastiti slovenske lastnine v zamejstvu. Delničarji TKB naj bi bili resnične osebe, lastniki torej - kakor da ne bi vedeli, da so v glavnem »slamnatii možje«, za katerimi se skriva pravi lastnik. Odkod pa je ta dobil denar, da je ustanovil banko, če ne iz Slovenije (torej je bil družbeni denar) oz. iz sredstev, ki jih je ustvaril s poslovanjem s Slovenijo in Jugoslavijo?

Bogo Samsa toži, da so »najbolj boleči udarci, ki jih zadaja matična domovina.« in se pri tem prav nič ne sprašuje, ali ni nezaupanje slovenske vlade konec koncev tudi na mestu, če pa od vodstva SKGZ in banke ne dobiva verodostojnih poročil o dejanskem stanju. To nezaupanje prihaja na dan zelo očitno v pojavu, ki ga je slovenska vlada objavila v ponedeljek, 2. oktobra. Primorski dnevnik ga je

naslednji dan objavil v skrčeni obliki, kar bi ne bilo nič slabega, če ne bi odpadle prav vse »nerodne« točke, ki so dokaz dejanskega nezaupanja. (Res pa je PDK objavil vladno pojasnilo v celoti naslednji dan - op. ur.).

Ob vseh teh zapletih se ne moremo otresti občutka, da je polemčnost za vsako ceno, ki jo v vse smeri obračata SKGZ in njeno glasilo, neprimerna oz. da je sad objestnosti, za katero je že napočil čas, da splahni. Na politični ravni morda to ni še popolnoma razvidno, pač pa na materialni, saj so postopoma začeli usihati studenci, ki so v preteklosti polnili presihajoče jezero.

Revija naših najmlajših stopa v 50-letnico življenja. Častljivo obletnico nepretrgane izhajanja je Pastirček začel slovesneje obhajati že s septembrsko številko. Zlata številka pa bo aprila 1996.

V tej številki lahko preberete:

- str. 2** Relikvije sv. Antona Padovanskega v Gorici
- str. 3** Sedem življenj Dinijeve vlade
- str. 4** Posvet zgodovinarjev o Sloveniji v letu 1945 (Peter Stres)
- str. 5** Vrnite nam Kmečko banko! (Peter Černic)
- str. 5** Po grajskem koncertu (Andrej Bratuž)
- str. 7** Otvoritev razstave Krištofa Zupeta
- str. 7** Zbor J. Gallus gostoval v Nemčiji (Ivan Žerjal)

CERKEV V SLOVENIJI

Naši svetniški kandidati in svetovni misijonski dan v Sloveniji

Slomšek, Gnidovec, Baraga - misijonski navdih za danes: to je geslo letošnje misijonske nedelje in našega misijonskega dela v prihodnjem letu, pet let po misijonskem kongresu. Gre za tri preroške osebe naše zgodovine, ki so se že pred nami močno zavedali poslanstva Cerkev. Njihov misijonski odziv je bil daljnoviden in je aktualen še danes, zato so se za vedno zapisali v zgodovino.

Skrb za ponovno evangelizacijo našega naroda, zlasti pa dežel tretjega sveta, je ena temeljnih nalog Cerkev

Novo župnišče v Podnanosu

V Podnanosu so zgradili novo poslopje župnišča, ker je prejšnja zgradba bila tik ob cesti Razdrto-Vipava in je začela ovirati promet. V njej je bilo župnišče okoli 150 let, sicer pa je bila zgradba, ki jo sedaj rušijo, nekoč graščina in je doživela častljivo starost od 200 do 300 let. Novo župnišče je zgradilo gradbeno podjetje Primorje iz Ajdovščine in je na župniškem vrtu v primerni oddaljenosti od ceste.

Novo poslopje župnišča je prejšnjo nedeljo popoldne blagoslovil koprski škof msgr. Metod Pirih. Še prej je v župniški cerkvi sv. Vida v Podnanosu daroval sv. mašo ob somaševanju domačega župnika Antona Štrancarja in drugih duhovnikov. Naj dodamo, da je župnik Štrancar po vsej Zgornji Vipavski dolini znan kot požrtvovalen pobudnik in vodja del pri obnavljanju cerkva in drugih sakralnih objektov.

M.

27. navadna nedelja

Vera je življenje po božjem načrtu

Silvester Čuk

Pisatelj Fran Saleški Finžgar je kot župnik v Trnovem v Ljubljani leta 1927 za Družbo sv. Mohorja v Celju pripravil molitvenik z naslovom *Vere mi daj, Gospod!* in s podnaslovom *Molitve in premišljevanja za doma in za v cerkvi*. Namenjen je bil predvsem odrasli mladini in je bil za tiste čase zelo sodoben. Finžgar je s svojo dolgoletno duhovniško izkušnjo in s svojim izrednim čutom za zlahtno besedo v njem združil cerkev in dom, nedeljo in delavnik, Boga z vsakdanjim življenjem. V uvodu je zapisal, da je vera sicer božji dar, dar vseh darov, je pa tudi človekov pristanek na razodetje, ki ga je treba poznati, sprejeti in po njem živeti. Po njegovem trdnem prepričanju, ki ga nenehno potrjuje vsakdanje življenje, je vera neločljivo povezana z molitvijo: »Molitev je mejnik na razpotju vere in nevere. Kdor jo zanemarija, opušča, je že krenil na levo.«

Prava molitev predpostavlja

otročko ponižno odprtost za Boga, kar je predpogoj za vero. S takšnim razpoloženjem so apostoli, kot slišimo v današnjem evangeliju, prosili Gospoda: »Pomnoži nam vero!« Naši predniki, ki so bili ljudje kakor mi in so imeli napake in slabosti, kakor jih imamo mi, imeli pa so gotovo več časa in čuta za molitev kakor mi, so ustvarili moč drost: »Delaj, kakor da bi bilo vse odvisno od tebe, in moli, kakor da bi bilo vse odvisno od Boga.« Med vrsticami za današnjo nedeljo izbranih odlomkov božje besede bremo to misel: kristjan ne more biti brezbrizen do tega, kar se dogaja okoli njega; boljšega sveta ne moremo le izmoliti, temveč moramo z vsemi svojimi sposobnostmi delati, da ga preoblikujemo, toda vse naše delovanje mora biti prežeto z duhom vere. Čemu je Bog vsakomur od nas dal takšne in takšne sposobnosti? Zato vendar, da z njimi preoblikuje svet, ga dela vedno boljšega, vedno bolj božjega.

Ko molimo prošnjo očenaša »Pridi k nam tvoje kraljestvo,«

Slomškova nedelja v Mariboru

Slomškova nedelja, dne 24. septembra, so posebno slovesno obhajali v Mariboru. Popoldne se je velika množica vernikov zbrala na trgu pred stolnico, kjer je bila sv. maša, ki jo je vodil mariborski škof Franc Kramberger s 155 somaševalci; med njimi so bili nadškof Alojzij Šuštar, pomožni škof Smej in Jožef Kvas. Pred mašo je bila ura čiščenja s posebnim namenom: »Da bi po priprošnji Device Marije, svetih apostolov Petra in Pavla ter drugih svetnikov v svetniškem škofu Antonu Martinu Slomšku dobili prvega domačega svetnika in vzornika krščanskega življenja.«

Posvet o Balkanu

Sv. oče je povabil vse škofove bivše Jugoslavije na poseben posvet v Vatikanu, ki bo dne 17. oktobra. Od slovenskih škofov se bodo posveta udeležili mariborski škof Franc Kramberger, koprski škof Metod Pirih in ljubljanski pomožni škof Alojz Uran. Nadškof Šuštar se posvetovanja ne bo udeležil iz zdravstvenih razlogov. S papežem se bodo posvetovali o miru na Balkanu.

Relikvije svetega Antona Padovanskega v Gorici

Za osemstoletnico rojstva sv. Antona Padovanskega so minoriti v Padovi, ki so čuvaji svetnikovega groba v njemu posvečeni baziliki, sprožili pobudo, da z njegovimi relikvijami obišejo čimveč škofij po svetu. Tako so obiskali že lepo število škofij izven Italije in vse škofije v Italiji. Preteklo nedeljo so zaključili obiske v Italiji v Gorici.

V JAMLAH

Na poti iz Trsta v Gorico preteklo soboto so se ustavili v Jamljah, kjer je župnijska cerkev posvečena ravno sv. Antonu Padovanskemu. Relikvije so pripeljali do cerkve, kjer so jih sprejeli domači župnik Anton Prinčič ter lepo število vernikov. V cerkvi so relikvije počastili in spregovorili nekaj spodbudnih besed o tem svetniku, ki je gorel za evangelij in za bližnjega.

V GORICI

Iz Jamelj so relikvije nadaljevale pot v Gorico. Tu so okrog devete ure izpostavili relikvije v kapucinski cerkvi, saj so kapucini sobratje minoritov in s tem sv. Antona.

V cerkvi je relikvije sprejel g. nadškof A. Vital Bommarco, ki je bil pred prihodom v Gorico vrhovni predstojnik redovne družbe minoritov. Prav on je leta 1981 bil navzoč, ko so za cerkveno preverjanje odprli krsto z zemeljskimi ostanki sv. Antona. Ob slovesu v stolnici je povedal, kako je bil tedaj ganjen, ko so krsto odprli, našli v prah razpadlo telo, toda dovolj dobro ohranjen svetnikov jezik. Sv. Anton še vedno govori, tako pred osemsto leti kot danes...

V soboto so se zvrstile napovedane pobožnosti in srečanja. Zvečer ob 20. uri je bila v cerkvi slovesnost za slovenske vernike. Kar dobro so naši verniki napolnili cerkev med sv. mašo, ki jo je vodil msgr. Oskar Simčič s sobratji. Med mašo je pela vsa cerkev, tako da se je pater spremljevalec sv. Antona prav pohvalno izrazil o našem liturgičnem petju; omenil je tudi, kako so verniki z navdušenjem spremljali sv. Antona, ko so z relikvijami romali po slovenskih škofijah, in tudi, kako veličastno je bilo romanje iz Slovenije do svetnika v Padovi mesecamaja letos.

V nedeljo, 1. oktobra, so se nadaljevale pobožnosti in sv. maše pri kapucinih do 18. ure, ko so relikvije v slovesni procesiji z lučkami prenesli v stolnico. Cerkev so goriški verniki napolnili kot ob posebno slovesnih priložnostih. Ob izpostavljenih relikvijah je bila sv. maša, ki jo je vodil nadškof Bommarco, somaševalo pa je lepo število duhovnikov. Tudi zborovsko petje je bilo uglašeno za tako

slovesnost. Med mašo so prebrali eno berilo v slovenščini, eno v furlanščini, evangelij v italijanščini; tudi prošnje so bile v vseh treh jezikih.

O svetniku je med mašo spregovoril g. nadškof, ki se je sv. Antonu priporočil za dober uspeh škofijske sinode. Ob koncu maše se je zahvalil vsem, ki so pripomogli k tako uspešnemu obisku sv. Antona v goriškem mestu, tudi županu dr. Valentiju, ki je pri maši zastopal goriško občino. Zadnje besede pa je imel pater, ki spremlja relikvije. Povedal je, da bodo še ta teden ponesli relikvije v Albanijo, od tam na Poljsko, Češko in Slovaško ter celo v Ameriko in Kanado.

Sv. Anton v Gorici

Staro izročilo trdi, da je sv. Anton Padovanski prišel tudi v Gorico in se ustavil v samostanu, ki še danes stoji na trgu sv. Antona, a v njem prebivajo družine. Ta samostan je sploh prvi samostan, ki so ga zgradili v Gorici. Ob njem je kapela sv. Antona, ki so jo letos prenovili. V njej je imela svoj sedež slovenska Marijina

Nadškof Bommarco ob relikvijah v kapucinski cerkvi (Fotostudio Reportage)

družba nad 40 let. Tam je imela mesečne shode, tridnevnice in druge pobožnosti, dokler se družbenice niso preselile v stolnico. Sv. Anton ima v Gorici še eno cerkev, in sicer v ulici del Santo. Tej cerkvi pravimo Novi sv. Anton.

Včasih so veliko dečkov krstili z imenom Anton. Danes je Tončkov in Tonetov manj, tudi Tončk in Tonic je manj.

CERKEV PO SVETU

Novi mučenci za vero

Iz Ruande je poslal pozdrave misijonar Danilo Lisjak. V sosednjem Burundiju pa so trije italijanski misijonarji postali žrtve nasilja, ki mu tam ni videti konca. Življenje so izgubili trije misijonarji, dva patra in ena laična misijonarka. Misijonar Aldo Marchior je bil Videmčan, drugi misijonar je bil iz Vicenze, misijonarka pa iz Tridenta. Našli so jih ustreljene v tilnik na njihovih domovih. Iz hiše pa niso nič odnesli. Zato menijo, da je šlo za premišljen napad na Cerkev, ki obsoja sleherno nasilje v deželi in se trudi za spravo med sprtimi plemeni Tutsi in Hutu.

Litvanski bogoslovci v Lurdu

V juniju je 40 litvanskih bogoslovcev poromalo v Lurd. Bilo je to prvo tako romanje v Lurd po padcu berlinskega zidu. O Lurdu v Litvi vedo zelo malo, je potožil ravnatelj Stefan Brazdeikis, saj knjig o tej Marijini božji poti v Litvi sploh ni dobiti; tudi drugi nabožni tisk je kaj težko najti.

Slovenska Cerkev v ZDA

Mohorjeva družba v Celovcu je izdala monografijo zgodovinarja dr. Darka Frišaz naslovom *Ameriški Slovenci in Katoliška cerkev (1871-1924)*. Knjiga je prvo znanstveno delo, ki zajema prvi celostni pregled življenja in dela katoliško usmerjenih Slovencev v ZDA. Tam je od prihoda Friderika Barage leta 1831 do leta 1924 delovalo okoli 100 slovenskih duhovnikov in redovnikov. Prvi slovenski župniji so ustanovili leta 1871 v državi Minnesota, do leta 1924 pa so jih ustanovili 39.

Avtor je v prvem delu knjige opisal tedanje stališče katoliškega tabora na Slovenskem in njegovo vlogo v procesu izseljevanja v ZDA. Od sedemdesetih let 19. stol. se je zaradi domačih težkih razmer izselila skoraj tretjina slovenskega življa. V drugem delu knjige pa opisuje delovanje katoliškega tabora med slovenskimi priseljenci v ZDA.

POGLED V SLOVENIJO

Kmalu dogovor o gmotnih temeljih za delovanje Cerkve?

Sodeč po nekaterih vzpodbudnih znamenjih, se je v Sloveniji začelo ustvarjati vzdušje, ki bo ugodnejše za sporazumevanje in sodelovanje med državo in katoliško Cerkvijo. Kaže, da bi lahko najprej dosegli dogovor o tem, kako v prihodnje zagotoviti financiranje Cerkve, da bi slednja imela zagotovljene gmotne temelje za svoje delovanje. Razprave o tej občutljivi temi so se začele med nedavnim srečanjem predstavnikov Cerkve in Liberalne demokracije Slovenije, najpomembnejše politična stranka sedanje vladne koalicije. Pogovori o financiranju največje verske in civilne ustanove v državi naj bi se v naslednjih tednih nadaljevali in poglobili na ravni vlade in t.i. mešane krovne komisije za odnose med oblastjo in Cerkvijo.

Spremenjeno vzdušje v razmerju med državo in Cerkvijo ne pomeni, da so laične politične stranke spremenile svoj odnos do Cerkve, ki je v bistvu poln predsodkov ali pa celo sovražnih. To velja tudi za LDS, ki utemeljuje svoj program na nujnosti »osvobajanja« človeka od »suženjstva duha in vere«, ter še bolj za Združeno listo, ki v svojem programu in dejavnosti utemeljuje in izvaja predvsem protikršćanstvo. Vzroke za sedanje popuščanje predlogom in pobudam Cerkve je iskati, tako sodimo, v političnih oz. praktičnih razlo-

gih. Papež bo prišel na obisk v našo državo in do tedaj je pač potrebno in nujno, da se rešijo največji spori s Cerkvijo. Ti spori niso nastali zaradi morebitnih pretiranih zahtev glede poslanstva in vloge katoliške Cerkve, čeprav je zgodovinsko dejstvo, da je Cerkve, poleg razvijanja slovenskega jezika in kulture, največ prispevala k oblikovanju našega naroda in posledično samostojne slovenske države. Predsodki in spori o tem, kakšna je oz. bi morala biti vloga Cerkve v slovenski družbi, so nastali predvsem zaradi ideoloških in političnih usudlin iz preteklosti. Prejšnjemu režimu je namreč uspelo, da je v zavest mnogih ljudi razširil popolno brezčutnost do Cerkve in njenega poslanstva v družbi. V bistvu gre za posledice preganjanja Cerkve, ki je seglo v duše in značaje mnogih Slovencev.

Gmotne temelje za delovanje Cerkve v naši državi bi zagotovili s posebnim dogovorom, ki bi priznal njen pomen za državljane na pastoralnem, vzgojno-izobraževalnem, kulturnem in družbenem področju. Financiranje Cerkve bi zagotavljali iz štirih virov, kar pa bi morali potrditi tudi v sporazumu med Slovenijo in Vatikanom, torej z mednarodno pogodbo. T.i. verski sklad bi se polnil iz državnega proračuna, njegov temelj pa je odprava krivic na premoženjskem in drugih

področjih, ki jih je prejšnji režim povzročil Cerkvi. Ovrjednile bi se tudi pravice, ki jih je imela Cerkve na temelju verskega sklada Jožefa II. Cerkvi so med nacionalizacijami po l. 1945 odvzeli okoli 26 tisoč hektarov gozdov na Gorenjskem in drugod. Cerkvena posest (gozdovi in druge nepremičnine) bi ostala last Cerkve in bi jo državi kvečjemu izročili v upravljanje in gospodarjenje, dokler se morda v mednarodni pogodbi med Svetim sedežem in Slovenijo ne bi drugače sporazumeli. Ta vir bi kril okoli 15% cerkvenih potreb, medtem ko bi 35% potreb za financiranje zagotovili iz t.i. versko kulturnega prispevka, ki bi ga po načelu prostovoljnosti uvedli pri obračunavanju davkov. Petino potreb bi krila država za izdatke delovnih mest v šolah, arhivih, knjižnicah, bolnišnicah in v drugih ustanovah, v katerih deluje Cerkve. Manjkajočih 30% potreb za delovanje slovenske Cerkve, pa bi pokrili z darovi oz. državno podporo pri izvajanju posameznih dogovorjenih programov.

»Pričakujemo, da bo vlada tudi uradno predstavila svoj predlog za ureditev gmotnega položaja Cerkve. Na podlagi našega predloga, to je financiranja iz štirih poglavitnih virov, se bomo lahko z vlado konkretno pogovarjali,« je po utemeljitvi poudaril Mirko Kraševac, predsednik cerkve-

nega dela podkomisije za gospodarstvo, finance in socialo Mešane krovne komisije.

V Sloveniji so se medtem začele polemike o tem, kakšna naj bo prisotnost Cerkve oz. katoliške vere pri pouku v šolah. Povod je bila odločitev državnega zbora, da se v zadnjih treh razredih osnovne šole (slednja bo po novem zakonu trajala 9 let) uvede predmet o religijah in etiki. Po mnenju predstavnika Cerkve Ivana Štuheca je ta odločitev nestrokovna ter za verne starše nezadostna, »saj je vsaj 50% Slovencev naklonjenih uvajanju verouka v osnovne šole. Če šolsko ministrstvo to ignorira, potem se tisti, ki ima v rokah vzvode oblasti, vede do polovice Slovencev totalitarno.« Sicer pa Ivan Štuhec tudi opozarja, »da vprašanja verskega pouka ne moremo reševati s političnimi pogajanjem in kupčijami, temveč celovito.«

O razdeljenosti duhov in ljudi v Sloveniji pa priča tudi napoved Združene liste (nekdanjih komunistov), da bodo v primeru, če bo predmet o religijah in etiki uveden, zahtevali, da o tem dokončno odločajo državljani na referendumu. Toda to je očitno le grožnja, ki jo stranka uporablja v predvolilne namene. Za tak referendum namreč v Sloveniji ni političnih in drugih pogojev in ne bi dobil podpore večine državljanov.

F.Z.

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Dini si podaljšuje življenje

Dini je predstavil senatu finančni zakon za prihodnje leto in postavil zanko obema političnima taboroma, s katero sebi podaljšuje življenje, stranke pa postavlja v pre-

cep. Vsi soglašajo s tem, da je treba varčevati in o politiko vlade p o d -

preti, čeprav Dinijev predlog ni prepričljiv in polovičen, poleg tega pa zavrača na občinske uprave odgovornost za nepopolno zvišanje davkov (na stanovanja - zato tudi odpor županov). Leva sredina mora biti dosledna, zato bo vlado podprla do konca, sredinska desnica pa mora v tem trenutku prav tako pokazati odgovornost do državnih interesov. Sicer pa že pred predstavitvijo finančnega zakona oba tabora nista imela drugega izhoda. Dini je to spretno izkoristil in se postavil na nevtralnost stališče, enako daleč od obeh. S tem se je seveda nekoliko zameril levi sredini, ki pa tega ne sme pokazati. Obenem se je premier ponudil

kot (edini) kandidat za vodenje tehnične vlade do nadaljnega. To nadaljnje pa lahko nastopi čez leto dni ali še dlje, kar bi bivši krščanski demokrati in tudi severna liga pozdravili z veseljem, a kar bi tudi dokončno spodneslo noge nesojenemu skupnemu kandidatu leve sredine Prodiu.

Toda v Italiji se nikoli ne ve, kaj se bo zgodilo jutri, ko bo morda nova afeta pretresla to ali ono institucijo in spravila to ali ono stranko ob dobro ime, kar bi drugi izkoristili za volitve. Sodn i j s k o pr i s l u š k o v a n j e C r a x i j e v i m t e l e f o n s k i m s t i k o m s s o d e l a v c i v d o m o v i n i j e v p r e t e k l i h d n e h d o k a z a l o, d a n e k d a n j i p r v a k s o c i a l i s t i č n e s t r a n k e š e v e d n o v p l i v a n a i t a l i j a n s k o n o t r a n j o p o l i t i k o (kar smo svoj čas posumili tudi s teh vrstic) in izkorišča stara prijateljstva. Baj je našel pot celo do preiskovalnih sodnikov, katerim naj bi svetoval, kako voditi preiskavo v zvezi z rdečimi zadrugami.

-S

Obnovitev revije Kaplje v Idriji

Pisatelj, zdravnik psihiater in kulturni delavec dr. Jože Felc je v pogovoru za naš tisk izjavil, da bodo najbrž izdali novo, izredno številko Kapelj ali pa to revijo obnovili. Kaplje so kot edina zasebna revija, ki ni prejela nobene finančne ali drugačne pomoči, ampak so vse stroške izdajanja in tiskanja krili sodelavci oz. prijatelji, izhajale od 1966. do 1972. leta. Tedaj pa jih je komunistični režim s perfidno taktiko ukinit. Kaplje so kot publikacija za kulturna in občja vprašanja v času izhajanja poudarjale vrednote narodne biti in tradicije, zato so bile označene kot nacionalistična revija. Razglašale so idejo pluralizma na vseh področjih človekovega življenja in tako širile prostor svobode mišljenja in ustvarjanja ter bile zato s strani t.i. ideološke avantgarde (to je Komunistične partije) opredeljene za anarho-

liberalističen konstrukt. Poseben poudarek je revija namenjala svobodi izražanja svetovnonazorske pluralnosti, zaradi česar je bila od politične elite osumljena »kot klerikalno trobilo, ki ima najbrž zveze s Slovenci v Argentini.«

Dvajset let po prepovedi, že v svobodni in neodvisni državi Sloveniji, leta 1992, je izšla posebna razširjena in v nekem smislu slavnostna številka Kapelj. Če bo revija ponovno začela izhajati, bo to predvsem zaslug dr. Jožeta Felca. V svoji pisateljski karieri je doslej izdal 11 romanov in drugih del. Njegove stvaritve izhajajo tudi pri idrijski založbi Damijana Bogataja. Njegov zadnji roman nosi naslov Oblast in Venera. Konec tega leta pa bo dr. Jože Felc pri Mohorjevi družbi v Celju izdal novo knjigo esejev.

M.

700 let župnije Dornberk

Župnija Dornberk bo prihodnje leto obhajala 700-letnico prvega pisanega poročila o svoji župniji. Leta 1296 je namreč oglejski patriarh izdal listino, v kateri se prvič omenja župnija Dornberk. To jubilejno leto so že začeli proslavljati, razne pobude verskega in kulturnega značaja pa se bodo vrstile vse leto do praznika sv. Danijela, ki je zavetnik župnije.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

V sredo, 27. septembra, je deželni svet odobril z veliko večino glasov zakon za zaščito in ovrednotenje furlanskega jezika in kulture; gre za 34 členov, ki govori o rabi jezika izrecno v občinskih statutih in toponomastiki. Zakon predvideva tudi ustanovitev posebnega deželnega urada za manjšinske jezike in kulture. V deželnem svetu sicer obstaja kolikor toliko široko politično soglasje za zaščito Slovencev; tako pravijo, vendar tudi tokrat je prišlo do formalnih in drugih pomislekov, ko je bilo treba povezati vprašanje slovenščine in furlanščine v isti zakon. Kar se tiče naše zaščite, nam je torej ostala politična obveza velike večine svetovalcev, s katero bomo tudi tokrat počakali na novo politično koalicijo, ki bo nastala na deželi.

Ob tem pa nam prihajajo iz raznih delov slovenske Benečije pomembne novosti. Začnimo s šolsko realnostjo v Nadiških dolinah oz. v Srednjem, kjer bo slovenski jezik stopil v tamkajšnjo državno osnovno šolo. Za oktober in do konca šolskega leta se namreč načrtuje dvakrattedenski popoldanski tečaj slovenske kulture. Svojevrstn pristop učitelja G. Chiabudinija z animatorko in ilustratorko bo nedvomno obrodil svoje sadove. Otroci, ki so izgubili vez s tradicijo in jezikom dedov oz. staršev, se jim bodo približali z domačo beneško pesmijo.

Zanimivo novost pa moramo zabeležiti tudi v Kanalski dolini, ki se nam oglašja z novim glasilom. KD Planika se lahko že ponaša z marsikatero pomembno pobudo, tokrat pa nam predstavlja svoj prvi informativni bilten. Uvodnik vabi k sodelovanju in aktivnemu slovenstvu, ki je v tem času neobhodno potreben; naslednje strani, opremljene tudi z otroškimi risbami, nam podajajo sliko Kanalske doline in z njo povezanega delovanja društva.

V soboto ob 12. uri pa so na Radiu Trst A stekle letošnje oddaje *Terozajanski glas*; do prihodnjega junija nas bo skupina mladih Rezijanov vodila po zgodovini in sedanji realnosti doline rož.

Nazadnje še novica, o kateri bomo še poročali: 2. oktobra je minilo 40 let, odkar so v Vidmu ustanovili prvi kulturni krožek v Benečiji. Eno leto po smrti velikega duhovnega vodje, je nastal krožek I. Trinko. V ponedeljek so na sedežu v Čedadu ob spominu na desetletja delovanja poudarili vlogo, ki jo je društvo igralo v določenih zgodovinskih kontekstih v spoštovanju tudi različnih prepričanj, ki so oblikovala akterje tega krožka.

Erika Jazbar

Zakonski osnutek PPI za slovensko manjšino

Nedavno je poslanska skupina Ljudske stranke (PPI), nekdanjih krščanskih demokratov, vložila v parlamentu svoj zakonski osnutek za zaščito Slovencev v Italiji. Že DC je pred leti naredila nekaj podobnega. Sedanji zakonski predlog je delno nadaljevanje prejšnjega, delno pa se naslanja na izpopolnitev Maccanicovega (potem

Paladinovega) osnutka. Vsekakor je v tem tudi nekaj pozitivnih novosti. Najprej splošno priznanje slovenske manjšine po celi deželi, torej tudi v videmski pokrajini. Nato pa še določba o zajamčenem zastopstvu manjine v izvoljenih telesih tja do deželnega svet.

K osnutku se bomo še povrnili.

Boris Kidrič: da ali ne?

Slovenski krščanski demokrati v Ljubljani zahtevajo, naj iz središča mesta umaknejo spomenik Borisa Kidriča, enega izmed najplivnejših komunistov ni voditelja revolucije v medvojnem obdobju. Predsednik ljubljanskega vodstva SKD Boštjan Turk je v poudaril, da »je spomenik Borisa Kidriča v srcu Ljubljane porog vsem prizadevanjem po spravi, sožitju in nepopačeni podobi medinvojnega dogajanja.« Če mestne oblasti ne bodo upoštevale zahteve Slovenskih krščanskih demokratov in umaknile spomenika, name-

ravajo oviti Kidriča s slovensko zastavo in tako demonstrativno spustiti zastor nad polpreteklo zgodovino Slovenije.

Slovenski krščanski demokrati v Ljubljani predlagajo, naj bi namesto Kidriča postavili v središču mesta spomenik neznanemu junaku.

V Sloveniji je sicer še več drugih obeležij komunističnega voditelja in revolucionarja. Spomenika Borisa Kidriča sta npr. tudi v osnovni šoli v Ajdovščini in pred zgradbo nove mestne občine Nova Gorica.

F.Z.

Posvet zgodovinarjev o Sloveniji v letu 1945

27. in 28. septembra je potekal v Cankarjevem domu v Ljubljani strokovni simpozij, ki je obsegal 12 predavanj. Srečanje je bilo načrtovano spomladi, vendar ga je Zveza zgodovinskih društev Slovenije zaradi pregrih političnih strasti ob pripravi proslave konca 2. svetovne vojne rajši prenesla na jesenski čas.

Kot referenti so nastopili zgodovinarji iz Ljubljane: Tone Ferenc, Boris Mlakar, Bojan Godeša, Dušan Nečak, Nevenka Troha, Jera Vodušek Starič, Jože Prinčič in Aleš Gabrič. Poleg njih so nastopili s predavanji Jože Pirjevec iz Trsta oziroma Padove, Leonid Gibianskij iz Moskve, Karl Stuhlpfarrer iz Dunaja in Tamara Griesser Pečar iz Hamelna v Nemčiji. Vsi referenti so z različnih vidikov obravnavali prelomno leto 1945 v Sloveniji. Posebna novost pa je bil referat dr. Tamare Griesser Pečar z naslovom *Pomen osvoboditve za slovensko katoliško cerkev*. Na to predavanje se je tudi najbolj navezovala diskusija ob koncu simpozija.

Mnogi novi podatki in dejstva, ki izhajajo iz obravnav arhivskega gradiva, bodo objektivizirala in umirjala politično gledanje na preteklost. Slika zgodovine postaja širša, kot je bila pretekla desetletja. Iz vseh predavanj povzemam samo nekaj misli, ki so se mi zdele najbolj zanimive. Predavanja bodo že letos izšla v posebnem zborniku.

Vodstvo slovenskih partizanov je že med 2. svetovno vojno v Sloveniji načrtovalo plansko gospodarstvo in ljudsko demokracijo. Zanimiv je podatek, da je Tito še leta 1943 razmišljal o federalnih

armadah, leta 1944 pa se je odločil za centralizirano vojsko. Partizanske enote, ki so hitro napredovale na Primorsko, so ob koncu vojne prekrizale načrte domobrancev, da bi se povezali z Angleži. Ostal jim je samo še umik skupaj z Nemci v Avstrijo. Vodstvo domobrancev ni dovolj upoštevalo širših razmer na Balkanu in Evropi, osredotočalo se je bolj na slovenske razmere. Zaradi demokratične neenotnosti niso zmogli prekiniti s funkcionalno kolaboracijo in sprejeti formo ilegale oziroma boja z Nemci. Iz protikomunističnega tabora je bilo poslano tudi pismo papežu, da bi pri Angležih dosegel, da bi zasedbo Slovenije preprečili vzpostavitev komunizma. V referatu je bil podan tudi predlog, da bi za leto 1945 uporabljali izraz konec vojne in ne osvoboditev. Šlo naj bi za prevrat, ko je eno nesvobodo zamenjala druga, ki je bila ideološki totalitarizem. V času 2. svetovne vojne je v Rimu o možnosti oblikovanja samostojne Slovenije prvi govoril škof Luigi Fogar.

Po kapitulaciji Italije so bili vodilni komunisti na osvobojenih ozemljih presenečeni nad številčnostjo, s katero so se tudi nekdanji protikomunisti vključevali v vrste borcev socialistične revolucije. To vodstvo je imelo izobražence na osvobojenem ozemlju bolj za okras, vse bistvene odločitve je sprejemal CK. Razen pri zdravnikih je že pred koncem vojne prevladala usmeritev prednosti idejne čistosti pred strokovnostjo.

Po koncu vojne se je začela žalostna faza komunističnega čiščenja. V zapore so prišli tudi

vplivni ljudje, ki so dobili skupno ime reakcija. Izobraženci so se morali prilagoditi novemu totalitarizmu ali pa so bili izločeni. Začeli so se hudi časi za Cerkev in tudi vanjo so vključevali svoje vohune in začela so se zapiranja duhovnikov. Do nagovarjanja za oblikovanje narodne cerkve pa naj bi prišlo šele po sporu z Infombirojem, ko so funkcionarji nagovarjali nekatere duhovnike, češ če smo mi pretrgali s SZ, dajte pa še vi z Vatikanom. Veliko dokumentov iz tega obdobja je bilo pozneje uničenih, ostalo pa je še marsikaj na mikrofilmih.

Na Primorskem je zaradi predzgodovine prišlo do odločnega nasprotovanja fašizmu. Da bi dosegli priključitev Primorske k ostali Sloveniji, so bili bolj tolerantni do drugega totalitarizma - komunizma. Kot je KPS med vojno uporabila narodno usmeritev za boj proti okupatorju, tako je po končani vojni na Primorskem dala prednost razrednemu načelu, da je pritegnila italijansko delavstvo. Slovenci zaradi narodne zavesti pa tako niso mogli nasprotovati priključitvi Primorske. V diskusiji se je pojavilo tudi vprašanje, ali ni bila med vojno kolaboracija tudi s Sovjetsko zvezo s ciljem uvedbe socializma.

Nenavadno je bilo, da je partizansko vodstvo preganjalo in tudi dalo likvidirati obveščevalne agente zahodnih zaveznških držav, neovirano pa je delovala sovjetska obveščevalna služba.

Na simpoziju je bila prisotna precejšnja strpnost do različnih tez. Z nadaljevanjem dela na arhivskem gradivu se bo v prihodnje marsikatero vprašanje še razčistilo.

Peter Stres

Slovenščina na sodišču

Na podlagi razsodbe Ustavnega sodišča št. 62/1992 je predsednik tribunala v Trstu D'Amato izdal odredbo, ki jo tu objavljam v izvlečku. Odredba zahteva rabo slovenščine v civilnem postopku za zakonsko razvezo. Odv. Berdon iz Trsta je v postopku postavil problem rabe slovenščine. Predsednik sodišča je takole odločil:

»Glede na to, da je Ustavno sodišče z razsodbo št. 62/92 izrazilo nezakonitost čl. 22 in 23 zak. 689/91 v skladu s čl. 122 ZCPP v delu, kjer ni omogočena italijanskim državljanom, pripadnikom slovenske manjšine, raba materinega jezika v procesih za ugovor odredbam pred pretorjem, pristojnim na teritoriju, kjer je naseljena omenjena manjšina, smejo na podlagi njihove prošnje uporabljati (slovenski jezik) in prevod aktov v italijanski jezik; obenem smejo prejemati akte sodne oblasti, prevedene v njihov jezik kot tudi odgovor nasprotne stranke. Omenjena razsodba je izrecno priznala v motivaciji tem državljanom možnost v vsakem civilnem postopku pred sodno oblastjo, pristojno na teritoriju, kjer živi zaščitena manjšina...«

Na podlagi te razsodbe so številni sodniki na tribunalu in preturi v Trstu omogočili Slovincem rabo materinščine v civilnem postopku.

Dne 27. septembra letos je pretor Vida sprejel dvojezične akte med civilno razpravo, v kateri sta se toženec Primož Sancin s pomočjo zagovornika dr. Frandoliča posluževal slovenščine.

Kdaj bomo imeli dvojezične civilne postopke tudi na sodišču v Gorici?

Dr. Renco Frandolič

Vrnite nam Kmečko banko!

V ponedeljek, 2. oktobra, se je ob 17.30 pred glavnim sedežem goriške Kmečke banke na korzu Italija zbrala številna množica, ki je pod geslom Vrnite nam Kmečko banko odločno podprla protest vseh komponent naše manjšinske skupnosti v zvezi z nerazumljivo odločitvijo zavoda Banca d'Italia, da podaljša komisarsko upravo goriškega bančnega zavoda za nadaljnjih šest mesecev.

Zbrani množici je v imenu Skupnega predstavništva Slovincem v Italiji najprej spregovoril Igor Komel. V svojem nagovoru v obeh jezikih, slovenščini in italijanščini, je poudaril, da je podaljšanje komisarske uprave neupravičeno dejanje, ki ga lahko razumemo le kot paradoks in provokacijo. Paradoks, ker je zavod pod komisarsko upravo nazadoval, provokacija pa, ker podaljšanje slednje ni upravičeno (v veliko hujših primerih Banca d'Italia ni tako strogo ukrepala, čeprav je celotni upravni odbor obseidel za rešetkami). Odločitev razume kot politično spletko, ki želi osiromašiti manjšinsko tkivo. Spomnil se je, da je italijanska oblast že pred šesdesetimi leti nastopala na podoben način in po pravni poti likvidirala naše ustanove. Pravzato, trdi Komel, bomo Slovenci odločno branili svoje gospodarske osnove, saj bomo brez teh izgubili vse perspektive razvoja; preostalo nam bo le vrtičkarstvo.

Za njim je nastopil David Grinovero. Prebral je protestno resolucijo Skupnega predstavništva Slovincem v Italiji, naslovljeno ustreznim organom. V resoluciji se poudarja, da ne obstajajo predpostavke za likvidacijo Kmečke banke, ravnanje banke Banca d'Italia pa je izsiljevanje delničarjev. Vizjavi je Grinovero prebral, da osrednji italijanski bančni zavod prestopa

nadzorniško funkcijo in tako ruši slovensko ekonomsko podlago, ob tem pa dodaja, da Kmečka banka mora ostati slovenska banka, nepa bančno okence za Slovence: delničarji morajo imeti pravico izbirati nove partnerje. Grinovero nadalje trdi, da likvidacija našega denarnega zavoda bi bila hud madež v odnosih med manjšino in večino.

Kot tretji je spregovoril goriški župan Valenti, ki je poudaril pomembnost zavoda Banca agricola za celotno goriško območje. Sam je proti površinskim združevanjem finančnih ustanov. Čeprav zagotavlja svoje popolno zaupanje delu komisarske uprave, si želi, da bi čimprej prišlo do rešitve te krizne situacije in da bi se zavod izognil nadaljnji komisarski upravi.

Sledil je nagovor deželnega odbornika SKP Antonaza, ki je v imenu skupine deželnih svetovalcev SKP izrazil odločen »ne« podaljšanju komisarske uprave. Dejanje je po njegovem mnenju pristransko, hkrati pa tudi simbolično. Povezal ga je z dejstvom, da predsednik republike Scalfaro ni nameraval 3. oktobra sprejeti manjšinske delegacije.

Kot zadnji je stopil pred mikrofonski Drago Tomšič, predstavnik SGZ-ja za Gorico. Orisal je zgodovino naše banke in ponovno poudaril krivičnost sklepa Banca d'Italia. Kar pa vzbuja ogorčenje, meni Tomšič, je dejstvo, da osrednji italijanski bančni zavod želi vsiliti Kmečki banki partnerja, ki je že neposredno prisoten v Gorici. Če je namreč nujno, da v Banko vstopijo novi delničarji, je prav, da si jih sedanji izberejo sami in se z njimi dogovorijo o nadaljnjem razvoju bančnega inštituta.

S tem nastopom se je približno ob 18.15 shod zaključil.

Peter Černic

Srečanje s Peterletom

V četrtek, 5. oktobra, se mudi v Gorici predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle. Ob 19. uri bo obiskal sedež občine v Števerjanu, kjer mu bodo priredili sprejem. Ob tej priložnosti želi gost iz Ljubljane izreči priznanje novemu županu Hadrijanu Corsiju.

Zvečer istega dne pa bo Lojze Peterle gost krožka Anton Gregorčič, ki bo z njim priredil srečanje v komorni dvorani Katoliškega doma. Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov bo podal svoj pogled na temo *Slovenija in njeno približevanje Evropi*. Odveč je poudarjati, kako važno je za mlado državo Slovenijo, da najde svoj prostor v družbi evropskih narodov, obenem pa je jasno, da Slovenija ne preživlja lahkega obdobja, saj se je po mnenju izvedencev že pričel predvolilni boj, ki še dodatno zapleta obstoječo problematiko. Lojze Peterle bo prav gotovo lahko iz prve roke pojasnil, v kolikšni meri notranje slovenske razmere vplivajo na težavne pogovore z Italijo. Prav tako bo zanimivo ugotavljati, v kolikšni meri so se zadeve med Italijo in Slovenijo spremenile od vključno oglejske izjave dalje.

Goriško občinstvo bo seveda še posebej zanimalo, kako je z manjšino v pogovorih med Ljubljano in Rimom. Slovenci v Italiji se namreč še kako zavedajo, da je raven odnosov med Italijo in Slovenijo tudi osnova za perspektivo razvoja slovenske manjšine v Italiji. Manjšina je v zadnjem času v težkem položaju in zaradi tega bo izvajanje Lojzeta Peterleta lahko še toliko zanimivejše zato, ker bo neposredno po skupni manifestaciji vseh Slovencev za ohranitev Kmečke banke v Gorici.

Srečanje z Lojzetom Peterletom bo torej v četrtek, 5. oktobra, ob 20. uri v komorni dvorani Katoliškega doma.

Krožek Anton Gregorčič

PISMA BRALCEV

Naši mučenci revolucije

Spoštovani gospod urednik! V nedeljo je sv. oče prišel med blažene vrste žrtev francoske revolucije v Vandiji in pa v Španiji. Žrtve v Vandiji so bile usmrčene leta 1794, one v Španiji v letih 1936/39. V nedeljo je sv. oče združil ene in druge v skupnem slavju in jih priznal za Kristusove mučence.

Ko sem po televiziji gledal to svečanost, mi je vstajalo vprašanje: kaj pa naše žrtve stalinistične revolucije med zadnjo vojno in po njej? Ali niso bili med njimi tudi pravi Kristusovi mučenci, ki so morali v smrt predvsem zato, ker niso mogli in se v vesti niso smeli pridružiti resničnim ciljem stalinistične revolucije pri nas? Res je, da sedaj vse proglašajo za »belo gardo« in za »izdajalce«. Med njimi so pa tudi taki, ki so bili le dobri kristjani in

nič drugega, poštena, verna dekleta, kot npr. Malka Purgar v Cerknem, ki je morala v smrt, ker je slučajno stregla bolni sestri kaplana Lada Piščanca. Pa verni fantje, ki niso prijeli za puško. Do sedaj so odkrili med temi žrtvami le Lojzeta Grozdeta in zbirajo gradivo, da bi bil kdaj prištet med Kristusove mučence. A brez dvoma med številnimi žrtvami stalinistične revolucije na Slovenskem bi gotovo našli še druge, ki jih smemo imeti za mučence. Zakaj jih ne iščemo in skušamo izluščiti dokaze, da so bili v resnici le mučenci, žrtve neke zmotne ideologije kot oni v Vandiji in Španiji? Nikoli ni prepozno, saj oni v Vandiji so čakali 200 let, da so prišli do časti oltarja.

S spoštovanjem
K. Humar

SSG: Sedmerica proti Tebam

Obnovitvena dela v Kulturnem domu v Trstu so trenutno ustavljena, odrska električna napeljava odpoveduje, gledališče samo, kot smo zvedeli na nedavni tiskovni konferenci, se prebija skozi eno od svojih težkih finančnih stisk - ne malo vabljivi izgled dvoran ne splošna stiska pa ne bosta Slovenskemu stalnemu gledališču preprečila rednega začetka nove sezone.

Tako se bo v petek, 6. oktobra, vzdignila zavesa za otvoritveno predstavo, Ajshilovo tragedijo *Sedmerica proti Tebam*. Kar se bo vzdignilo, pravzaprav ne bo zavesa, temveč ograja iz bodeče žice, nedvoumno znamenje, da po naročilu vodstva SSG prvič v slovenščino prevedena grška igra ni brez globlje povezave z današnjim časom. Prevod je oskrbel pisatelj Alojz Rebula.

Tragedija *Sedmerica proti Tebam*, zaključni del trilogije tebanškega cikla o kralju Laiosu in njegovem nesrečnem sinu Ojdipu, je bila uprizorjena leta 467 pred Kristusom in je prva nam znana grška tragedija z jasno izrisanim junakom. Okvir zgodbe je znan: Ojdip ponevedoma ubije očeta, se poroči z lastno materjo, ki mu rodi sinova Eteokla in Polinejka ter hčeri Antigono in Ismeno. Brata se spreta zavoljo oblasti in izgnani Polinejk se vrne s tujo vojsko oblegat rodno mesto.

Da ta znamenita klasična igra doslej še ni bila prevedena v slovenščino, je treba iskati vzrok v nevaležni dramski strukturi. Pripoved o bratomornem boju in obleganem mestu pa nudi, žal, osnovo za njeno aktualizacijo. To je storil režiser Mario Uršič, ki je z Jožetom Faganelom besedilo tudi dramaturško priredil. Za kostume je poskrbela Marija Vidau, za gib Brane Završan, izvirno glasbo pa je prispeval Giampaolo Coral. Ob celotnem tržaškem ansamblu in številnih statistih nastopajo še Aleš Valič, Dare Valič in Petra Govc.

Otvoritev razstave Krištofa Zupeta

Izpovedna moč trpljenja in odrešujoče resnice na platnu

V petek, 29. septembra, se je z otvoritvijo razstave akademskega slikarja Krištofa Zupeta pričela nova sezona likovne galerije Katoliške knjigarne.

V lanskem letu so se v njenih prostorih zvrstile številne kulturne prireditve, tako da je bilo delovanje galerije skozi celo leto zelo živahno. Razstave, predstavitev

knjig in publikacij so pripomogle, da je dogajanje v galeriji preraslo v pravo kulturno doživetje. Tudi letošnji program prireditev je, kot so nam povedali organizatorji, skrbno pripravljen in nam obeta prav tako bogato sezono kulturnega delovanja. Prvo točko programa pa so organizatorji že uspešno izpeljali. V petek zvečer se je namreč v razstavnih prostorih galerije zbralo veliko število ljudi, ki so se udeležili otvoritve razstave slikarja Krištofa Zupeta.

Zupeta poznamo kot izrednega slikarja in portretista, pisca spominov in refleksij o umetnosti. Slikarstvo je študiral na Akademiji za likovne umetnosti v Ljubljani, za svoje dolgoletno umetniško ustvarjanje pa je leta 1985 prejel Župančičevo nagrado. Čeprav umetnik živi in dela v Ljubljani, so številne njegove slike posejane na Primorskem. Med temi je križev pot, ki ga je umetnik naslikal na Gradišču nad Vipavo, nedvomno eno njegovih najpomembnejših del.

Otvoritev je uvedel Miha Štokelj, učenec priznanega pedagoga Gadžijeva, ki je na klavir zaigral Rahmaninov

Umetnik pred svojim Trubarjem v galeriji Katoliške knjigarne (Fotostudio Reportage)

Preludij. Nato je spregovorila prof. Vida Bitežnik in v imenu galerije pozdravila prisotne. Slikarja pa sta predstavila Branko Melink in Joško Vetric, ki je o umetnikovem delu spregovoril v italijanščini.

Kot je poudaril Branko Melink, je Kristof Zupet nedvomno umetnik, ki si je daleč od prevladujoče estetike in vodilnih smeri izoblikoval razpoznaven in izviren osebni slog. V življenju se je ob dolgoletnem prijateljstvu s pisateljem in filozofom Ivanom Mrakom navzel neizprosnega odnosa do resnice, ki jo za vsako ceno izpoveduje tudi v svojih delih. Zupetov opus je po motiviki raznolik. V galeriji Katoliške knjigarne se nam predstavlja z 8 oljnatimi portreti, 5 krajčinami (3 olja, 2 temperi) in več risbami. Prav v portretih pa se nam kaže Zupetova ustvarjalna moč. V njih uspe umetniku zajeti ne samo upodobljenca, ampak s fragmentarno, večkrat nedokončano obravnavo slikarske ploskve zaznamovati tudi svet, v katerem upodobljeni živi in ga soustvarja. Njegove skrajno premišljene poteze in barve, njegovi pretehtani in obenem

drzni zamahi na platnu nam pričajo, da ne gre umetniku pri vsakem portretu zgolj za fizionomijo posameznika, temveč za raziskovanje človekovega telesa in duše. Z obliko in barvo nam skuša povedati predvsem resnico o njihovi osebnosti, s svojim zamahom pa razgledanost in globino njihove misli.

Načelna fragmentarnost in nedokončanost, ki prevladuje v številnih umetnikovih delih, nas lahko ob bežnem pogledu zbega, vendar sta nam ob pazljivejšem soočenju s slikarjevim ustvarjanjem jasni izrazna moč in vloga, ki ju imajo bele in nedokončane površine v Zupetovem slikarstvu. To je še posebej razvidno pri Trubarjevem portretu ali pa pri slikarjevem avtoportretu, v katerem se je umetnik odločil za skicozno obravnavo slikarske ploskve in portretirančeve podobe, oziroma za kombinacijo risbe in oljnega slikarstva. Umetniku namreč uspe z dovršeno risarsko spretnostjo in z intenzivno analizo portretiranca zaznamovati njegov značaj in osebnost. Temu smo priča tudi ob številnih risbah, ki so na ogled v galeriji.

Zupetovo slikarstvo, ki sloni na bistvenih oznakah portretiranca in na do skrajnosti premišljenih potezah, nam v svoji preprostosti priča o umetniku, ki nam z veliko senzibilnostjo zna izpovedovati svet, ki ga obkroža.

Razstava bo na ogled do 28. oktobra med delovnim urnikom knjigarne. i.f.ž

Po grajskem koncertu

Pianist Miran Devetak nastopil v gradu Dobrovo

Svet glasbe je svet skrivnosti. Skrivnost melodije in harmonije, skrivnosti zvoka in ritma. Sama gradnja glasbenega stavka je v glavnem zavita v globoko skrivnost nevidnega napora in truda ustvarjalca, je preprežena z nevidno nitjo genija, poezije in tudi spretnosti. Lahko jo primerjamo veličastni gradnji, ki je za seboj pustila neminljive sledove. Kako lepo je zapisal švicarski glasbenik našega stoletja Arthur Honegger: »Rekli so, da je arhitektura okamenela glasba; rajši bi rekel, da je glasba geometrija v času.« Tudi sam večkrat primerjam recimo velike ali majhne polifonske zasnove gotskim katedralam, ki v ostrih konicah, v visokih lokih in obokih, v pestrih kamnitih figurah kličejo kvišku...

Ob klavirskem koncertu v srednjeveško-renesančnem gradu, kot je Dobrovo v goriških Brdih, se tudi lahko porajajo podobne primerjave. Že sama struktura, stolpi, praznična razsvetljava, freske in stopnišča, pa spet osrednja dvorana - vse to poslušalca primerno vpelje v samo umetniško atmosfero. In tak je bil okvir, v katerem je zadnji petek nastopil mlad goriški pianist Miran Devetak z lepo zaokroženim programom. Ta prav gotovo ni bil popularen ali tak, ki bi sam po sebi klical ljubitelje klavirske glasbe. Bil pa je nedvomno program, ki kaže na zahtevno doštudiranost in sintezo nekega prizadevanja za dosego določenega rezultata na umetniški poti.

na umetniški poti.

Miran Devetak se je po končanem klavirskem študiju s prof. Heleno Plesničar odločil za izpopolnjevanje v Parizu, kjer obiskuje Evropski glasbeni konservatorij v razredu prof. Igorja Lazka iz Sankt Petersburga. Predstavljeni program koncerta na Dobrovem je torej sad njegovega študijskega dela teh prvih pariških let. Kaj nam je mladi pianist predstavil? Na sporedu so bili Robert Schumann, Franz Liszt, Gabriel Fauré in Claude Debussy. Gotovo so to kompozisti, ki so prav klavirju posvetili vse ali večino svojih umetniških naporov.

V prvem delu je bila na programu Schumannova Fantazija op. 17, ki že sama po sebi zapolni velik del koncertnega večera. Delo se deli na tri stavke in sodi med največja tovrstna dela klavirske literature. Morda je prav v tej skladbi Devetak najbolje izrazil svoje dosedanje dosežke v klavirski interpretaciji. Pokazal je na dognano in tehnično zelo izpolnjeno interpretacijo, poleg tega pa tudi skladno združil tehnični moment z muzikalno občutljivostjo in tenkočutnostjo romantične glasbe, ki jo

nemški skladatelj tako izvorno poseblja.

V drugem delu sporeda smo poslušali še štiri skladbe prej omenjenih skladateljev. Tudi te sodijo delno v pozno romantiko (Liszt), delno pa v impresionizem (Fauré, Debussy). Franz Liszt je klavirsko literaturo

obogatil z briljantnim in temperamentnim ustvarjalnim opusom. Iz tega je naš pianist izbral dve deli, in sicer Etuda na Paganinijevo temo (skladatelj je zelo rad parafraziral), nato pa še Petrarkov Sonet iz zbirke Leta romanja. Lisztova glasba gotovo sodi med tista klavirska dela, s katerimi se vsak pianist pomeni. In tudi v tem primeru je njegova glasba v Devetakovih živahni interpretaciji virtuosistično zažarela. Nato smo slišali Barkarolo Gabriela Fauréja, ki ga sicer na klavirskih koncertih relativno malo slišimo. Dokaj barvita igra je dala sicer krajšemu delu lasten izraz. Za zaključek je Miran Devetak predstavil še Debussyjevo skladbo L'isle joyeuse (Srečni otok), ki sodi med pomembna klavirska dela tega močnega francoskega impresionista. Igra je bila sproščena in tekoča, obenem polna in topla. Po navdušenem aplavzu zbrane publike je Devetak dodal še Chopinov Valček v cis-molu.

Klavirski koncert na gradu v Dobrovem je bil prav gotovo lep umetniški večer, za mladega pianista pa še nov korak na njegovi pianistični poti.

Andrej Bratuž

Zbornik s simpozija o jezikoslovcu Stanislavu Škrabcu

Frančiškanski samostan na Kostanjevici je izdal zbornik z naslovom Škrabčeva misel, ki vsebuje gradivo s simpozija o znamenitem slovenskem jezikoslovcu, frančiškanskem patru Stanislavu Škrabcu. Znanstveno-strokovni simpozij je bil v Novi Gorici od 12. do 13. maja lani, sodelovalo pa je nad 20 strokovnjakov oziroma preučevalcev Škrabčevih del.

Seveda ne gre, da bi navajali vsebino referatov in drugih prispevkov, ki so bili prebrani ali predstavljeni na omenjenem simpoziju, posebej zato, ker je Katoliški glas ob 150-letnici rojstva znamenitega jezikoslovca o njem in o njegovem deležu pri razvijanju in bogatitvi slovenskega jezika večkrat in podrobno poročal. Vsi prispevki so torej zdaj objavljeni na enem mestu, zaradi česar ima zbornik tudi značaj po-

membnega učnega pripomočka. Razne ugotovitve Stanislava Škrabca o naši materinščini so namreč še zmeraj aktualne in koristne. Omenjeni znanstvenik in izobraženec je veliko pisal, in sicer na platnicah časopisa »za pobožno slovensko ljudstvo« Cvetja z vertov Sv. Frančiška. Škrabec je skrivnosti in lepoto materine besede 42 let preučeval v tihoti samostanske celice na Kostanjevici. O tej temi je napisal 1121 strani besedil, ki so natisnjena v treh samostojnih knjigah. Tudi slednje je izdal Frančiškanski samostan na

Kostanjevici. Pripravljajo še natis četrte knjige, v kateri bodo predstavili vse tisto, kar je Škrabec jezikoslovnega spoznal, objavil in zapisal tudi drugod.

Izdajo zbornika z gradivom iz simpozija o Stanislavu Škrabcu sta omogočila ministrstvu za kulturo ter za znanost in tehnologijo Slovenije. Pomemben pa je bil tudi delež posameznikov, med katerimi sta bila tudi urednik zbornika prof. dr. Jože Toporišič in bivši gvardijan samostana na Kostanjevici Niko Žvokelj.

V konstanjeviškem samostanu pa so začeli sedaj sistematično pregledovati in urejati tudi knjižnico, ki je poimenovana po Stanislavu Škrabcu. V njej imajo okoli 10 tisoč knjig, med katerimi so mnoge zelo redke in dragocene.

M.

Ebla za Slovence

Že nekaj mesecev se v prostorih miramarske konjušnice v Trstu odvija razstava o Ebli, ki naj bi po pričakovanjih tržaške uprave z županom Illyjem na čelu priklicala v Trst veliko število turistov.

Za sedaj še nimamo podatkov, v kolikšni meri so se ta pričakovanja uresničila, vsekakor pa organizatorji računajo tudi na to, da si bo do konca leta razstavo ogledalo še mnogo organiziranih skupin, predvsem dijakov in učencev vseh vrst in stopenj šol.

Ker pa je ogled razstave nekoliko zahteven, so se organizatorji obrnili na znanega tržaškega režiserja Giorgia Amideia, da bi pripravil za mlade obiskovalce dramatisirano gledališko animacijo, ki naj bi jim približal svet stare sirske kulture in jih vpeljal v razstavo samo. Giorgio Amidei, ki je pri gledališču Cristallo zadolžen za otroške oz. mladinske predstave (mi ga poznamo predvsem zato, ker je v pretekli sezoni sodeloval pri uresničitvi otroške igre Bolhe v operi v koprodukciji s SSG), je v sodelovanju z gledališčem Miela s štirimi italijanskimi igralci pripravil predstavo iz 11 scen, ki govorijo o poglavitnih elementih razstave, pa tudi o tem, kako je prišlo do arheološke odprave v Sirijo, o Ebli sami, o njeni arhitekturi, pisavi itd. V predstavi nastopata dva igralca, eden v vlogi vodiča, drugi pa v vlogi nagajivega otroka, ki od njega zahteva razumljivejšo razlago.

»Giorgio Amidei, ki je zelo naklonjen Slovenem, je sam prišel na idejo, da bi bilo primerno pripraviti enako predstavo tudi za slovenske

otroke. Zato se je obrnil name, potem pa še na Morena Vertovca, ki je zaposlen pri blagajni razstave, ter zrežiral še slovensko verzijo predstave, v kateri nastopava midva kot igralca. Režijo je lahko prevzel, ker se že nekaj časa uči slovenščino.« Tonam je povedala mlada igralka Sara Baldè, ki nastopa v predstavi.

Animacijska predstava je bila predstavljena italijanski publiki v preteklem tednu, predstavitev slovenske verzije pa bo v ponedeljek, 9. oktobra, ob 17. uri v razstavnih prostorih. Nango so vabljeni predstavniki tiska, pa tudi učitelji in profesorji, saj je predstava primerna za otroke osnovne in srednje šole. Za predstave, namenjene šolam oz. večjim skupinam, se bodo potem lahko interesenti telefonsko dogovorili z organizatorji (tel. št. 040/224554).

Slovenski obiskovalci Eble vseh starosti pa imajo že sedaj na voljo še eno uslugo. Organizatorji razstave so namreč poskrbeli ne samo za magnetofonskega vodiča v italijanščini, nemščini in angleščini, pač pa tudi v slovenščini. Tako lahko vsak Slovenec najame kaseto, ki ga bo v slovenščini vodila po razstavi in ga informirala o antični sirske civilizaciji. Besedilo je iz italijanščine prevedel Ravel Kodrič, za magnetofonsko registracijo pa je poskrbel Radijski oder. Umetniško branje je bilo poverjeno igralcema Sari Baldè in Marjanu Kravoscu, režirala pa ga je Matejka Maver. Končno je bilo torej poskrbljeno, da v našem mestu ob pomembnem kulturnem dogodku pride na svoj račun tudi slovenski obiskovalec.

Breda Susič

Šola za finančne stražnike

Kot smo že večkrat poročali, gre zadeva v zvezi z gradnjo omenjene šole počasi naprej, kljub temu da je veliko Goričanov jasno izrazilo svojo nasprotovanje. Sedanja občinska uprava je v svojem programu vedno zagovarjala to strukturo, zato seveda nič ne naredi, da bi se načrti ustavili. Odbor za ohranitev letališča pa je sklenil, da ob priložnosti obiska predsednika Scalfara znova dvigne glas o tem vprašanju.

Bistveno je financiranje zgradbe; sedaj je vsem jasno, da gre za denar, ki je bil namenjen predvsem cestnim povezavam in v prvi vrsti posodobitvi avtoceste Gorica-Vileš. Pri vsem tem zveni naravnost posmehalno, da so sredstva, ki so posimskem sporazumu namenjena za mirni razvoj ob meji, uporabljena za vojaško strukturo. Ne smemo namreč pozabiti, da je Berlusconi v zadnjih dneh svojega vladanja dal zgradbi oznako vojaške tajnosti prav zato, da gre lahko mimo vseh upravnih zaprek.

Vsekakor pa ne gre vse tako gladko, kot so mnogi pričakovali. Ustanova Civil-

avia, ki odloča o letališčih, je postavila pogoj, da morajo graditelji najprej poskrbeti za novo vzletno stezo v cementu ali asfaltu: za to pa se zdi, da ni dovolj denarja, poleg tega pa je zanjo potrebna varianta regulacijskega načrta občin Gorica in Sovodnje. Tako dobiva večji pomen tudi stališče občinske uprave iz Sovodenj, ki do sedaj ni prav dosti protestirala, kljub temu, da bi lahko imela prav na začetku svojega teritorija šolo za finančne stražnike. Odločno stališče bo menda zavzela tudi pokrajinska uprava, ki je bila vedno proti tej zgradbi; govori se o pritožbi na deželno upravno sodišče. Senator Bratina je obljubil, da bo o zadevi pripravil interpelacijo v senatu.

Očitno je torej, da gre za širok program odpora proti zgradbi, predvsem pa proti načinu, kako skušajo nekateri uveljavljati svoje interese mimo vseh zakonov in pravil. Ob obisku predsednika Scalfara bo torej širša italijanska javnost obveščena o tem argumentu in nepravilnem uporabljanju javnega denarja.

B.Š.

Gizeli Tomsič vd. Kosič v spomin

19. septembra letos smo pospremili k večnemu počitku go. Gizelo Tomsič vd. Kosič.

Rodila se je v Mirnu 15. februarja 1907. V tridesetih letih se je poročila v Rupo z Benediktom Kosičem. Zaradi težkih let si je mož poiskal čevljarstvo delavnico v Ilirski Bistrici, kamor je poklical ženo s sinom Andrejem. Življenje sta dala kar petim otrokom, toda prvi otrok, ki se je rodil v Rupi, je tam še kot dojenček umrl. V Rupi se je rodil tudi sin Andrej, ostali trije pa v Ilirski Bistrici.

Po vojni sta se z družino vrnila najprej v Miren, nato v Rupo in si našla bivališče v Gorici v bližini Travnika ter končno pri Soči proti Pevmi. Mož Benedikt je umrl razmeroma mlad, še ne 54-leten. Pokopali so ga v rojstno Rupo. Somaševanje ob pogrebu.

Gizele je vodil msgr. dr. Franc Močnik, ki jo je tudi dan pred njenim odhodom v večnost prevedel s sv. popotnico; v življenju pa jo je vodil po potu Duha. Pri oltarju so sodarovali sv. mašo g. Vojko Makuc, g. Karel Bolčina in g. Viljem Žerjal. MePZ Rupa-Peč ji je prepeval ob zadnjem sprejemu v Rupi sredi vasi, v cerkvi in pri grobu. Zborovapesem nam vedno dviga duha iz žalosti smrti in nas vse utrjuje v blaženem upanju na vsajenje; tudi oživlja pred nami umetniške steklene slike na vseh treh oknih domače cerkve, ki so nam drag in dragocen dar Gizelinega sina g. Andreja.

Vsem otrokom s številnimi družinami še enkrat iskreno sožalje. Mama in nona Gizela pa naj počiva v Bogu!

žu

P. Ivan Hočevar se poslovil

Prejšnjo soboto je odšel iz Gorice mladi pater Ivan Hočevar, ki je prišel v naše mesto lani jeseni, nekaj mesecev po svoji novi maši.

Poleg tega, da je bil v tem letu duhovni asistent goriške Skupnosti krščanskega življenja, je skrbel za osebno duhovno vodstvo veliko mladih; občasno je pomagal nekaterim župnikom po vaseh in v cerkvi Srca Jezusovega spovedoval v slovenščini. Veder, miren in preudaren, je po svoji enoletni »goriški izkušnji«, ko se je navezal na naše kraje,

ljudi in navade, pokorno sprejel odločitev svojih predstojnikov in odšel v Ljubljano, kjer ga čakajo nova poslanstva. Duhovnik namreč ne pripada sebi.

Ob tej priložnosti se mu uredništvo našega lista zahvaljuje za sodelovanje pri Katoliškem glasu in mu želi še veliko uspeha na njegovi življenjski poti oznanjevanja.

Dvoletna klavirska šola za pedagoge

V sredo, 4. t.m., se začne v prostorih SCGV E. Komel na Drevoredu 20. septembra 85 v Gorici redni pouk v okviru Dvoletne klavirske šole za pedagoge, ki sta jo organizirali Zveza primorskih glasbenih šol in Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice pod vodstvom znanega pianista in pedagoga prof. Sijavuša Gadžijeva. Kot redna predavateljica bosta sodelovala priznana glasbena pedagoginja in pianistka dr. Damjana Bratuž in docent harmonije, kontrapunkta in fuge na Papeškem inštitutu za cerkveno glasbo v Rimu mag. Ivan Florjanc.

K pouku so prijavile svoje profesorje glasbene šole iz Kopra, Izole, Pirana, Idrije, Nove Gorice in Gorice.

Romanje v Drežnico

MePZ Rupa-Peč prireja vsako leto poleg večdnevnega izleta zadnje nedelje v septembru enodnevno romanje. Letos je to bilo 24. septembra; cilj je bila Drežnica z znano in veliko cerkvijo, posvečeno Jezusovemu Srcu.

Prišli smo pravčasno za sv. mašo ob 10. uri. Prijazni župnik g. Janez Lapanja je vodil maševanje. Ker je bila Slomškova nedelja, je po pozdravu naši skupini in zboru, ki je prepeval na koru in si osvojil srca prisotnih, povabil vse k duhovni pripravi na papežev obisk v Sloveniji. Takrat bo namreč papež razglasil za blaženega našega velikega verskega in narodnega voditelja škofa A. M. Slomška.

Po maši smo se kljub rahli megli naužili planinskih lepot, saj smo stali v čudovitem amfiteatru pod ožakom Krnom (2244 m). Zvedeli smo, da je zdaj že pokojni oče ge. Nade Budin-Cevdek iz Mirna izdelal vsa mizarska dela drežniških orgel, na katere je zdaj igrala njegova vnukinja Damjana, in da je z delavci med odmori »skočil« na Krn in se spet vrnil k delu.

Iz Drežnice smo šli mimo potke, ki pelje k slapu Kozjaku, in po Napoleonomem mostu, s pogledom v globoko Sočo, v Kobariid. Tu smo se povzpeli peš do stare cerkve sv. Antona iz l. 1696, ki jo je poslikal Tone Kralj; tam so Italijani zgradili na Gradiču okoli nje kostnico za 7.014 italijanskih vojakov, ki so na Kobariškem in še kje v okolici padli v I. svetovni vojni. Zmolili smo za vse padle v tisti strašni vojni. Zbor je občuteno zapel več pesmi, tudi italijansko *Signore delle cime*. Leta 1938 so slovesno odprli ta svojstveni spomenik; tedaj je bil prisoten tudi Mussolini, na katerega je bil TIGR pripravil atentat, ki so ga pa odkrili. Na kosilo je prišel tudi kobariški župnik in dekan g. Franc Rupnik.

Čeprav nismo nikjer hoteli, smo vendarle morali v Kobariid v muzej v Mašerovi domačiji. Vodič nas je povedel v čas prve svetovne vojne.

MePZ Rupa-Peč pred kostnico v Kobariidu 24. septembra 1995

Muzej je naredil na vse zelo močan vtis. Na splošno bi radi še naprej ostali tam in poizvedovali še to in ono, zlasti o Soški fronti, saj so se tu v divjih spopadih srečali domača vsi narodi tedanje Evrope in celo Američani. Kaj vse se je dogodilo na ozkem slovenskem ozemlju med Alpami in Jadranskim morjem!

Nato smo se povzpeli do Vrsna, rojstnega kraja pesnika Simona Gregoričiča. Pot je strma in ozka, prav kakor v nebesa. Prijazna dama nam je razkazala hišo in dala doživeti čas pesnika. Ker pa se je že najavljaval mrak, smo opustili načrtovani obisk groba goriškega slavčka pri sv. Lovrencu ter se odpeljali v Tolmin počastiti našo pesnico pok. Ljubko Šorli-Bratuževo. Kot skupnost iz Rupe-Peči smo želeli hvaležno zapeti na kraju, kjer nas lahko bolj doživeto združi pesem, zlasti moževa *Monotono pojo mi kraguljčki*. In prav pesem not in verzov nas po veri veže s tema dvema modernima pričama za pravico, lepoto in svetlobo, tako da celo brezštevilna pokopališča, grobišča ter sama smrti preteklih spopadov in vojn današnjih dni izgubijo svojo ost in grozljivost.

Hvaležni smo spretnemu in prijaznemu soferju g. Frankotu ter rojenemu voditelju g. Ivu Kovicu za lepo romanje in izlet v tako naravno bogate kraje naše slovenske zemlje; zboru Rupa-Peč za tako lepo in umetniško petje ter strokovno igranje na orgle; vsem udeležencem pa za potrpežljivost in točnost ter veselo družbo.

Svojce in prijatelje smo na romanju priporočili mogočnemu varstvu čutečega Srca našega Gospoda in Matere Marije.

žu

Sovodenjski občinski svet dopolnil organik komisij

V ospredju resolucije o šolah in Kmečki banki

Dnevni red zasedanja občinskega sveta z dne 28. septembra je bil namenjen pretežno dopolnitvi organika občinskih komisij za obrtništvo, trgovino in javno obratovanje; zaradi površnosti občinske uprave je bil namenjen tudi odobritvi popravka k pravilniku za urejanje davka smetarske skužbe. Osrednja točka pa je bila razprava oz. mnenje o zadnjem pokrajinskem oz. deželnem načrtu o odnašanju in uničevanju odpadkov. O načrtu je v imenu komisije za varstvo okolja izčrpno seznanil prisotne svetovalec SSK Julijan Ožbot, za kar se je župan Petejan njemu in sodelavcem komisije zahvalil za izčrpno študijo obsežnega načrta, iz katere je komisija posredovala mnenje o načrtu, ki ga je svet po krajši razpravi soglasno odobril. Ob razpravi o organiku občinskega osebja je župan seznanil svet, da dokler ne bodo z natečajem rešili problema kuharice, je uprava v dogovoru z učnim osebjem in s pomožno delavko zapolnila mesto kuharice v vrtcu v Rupi, ki je pred kratkim dala odpoved. Na vprašanje svetovalec SSK Branka Černica je župan zagotovil, da uprava preveri, če lahko obdrži v občinskem organiku mesto kuharice, kljub temu da nalog opravlja pogodbeno oseba in koliko let ga lahko uprava daje v najem (to se dogaja v sovodenjskem vrtcu).

Sledila je razprava o šolski problematiki, ki zadeva težko stanje srednje šole Ivan

Trinko, preselitve slovenske sekcije industrijskega zavoda v šolski center in ohranitev lastništva Kmečke banke v okviru naše narodnostne skupnosti. V podporo zadevnih organov je svet soglasno odobrila resolucijo, ki poziva odgovorne oblasti k rešitvi teh vprašanj. V poročilih je župan seznanil svet o proslavitvi 50-letnice konca vojne in 30-letnice postavitve občinskega spomenika, ki se bo pod okriljem občinske uprave odvijal v prihodnjem novembru. V pripravi sta slikarska razstava in brošura o spomenikih v občini padlim v zadnji vojni. Ploščo dvema na lipo obešenima partizanoma zaradi preureditve hiše, na katero je bila nameščena, bodo postavili na občinsko zemljišče ob telefonski kabini; odvijala se bodo predavanja o Trgovskem in Narodnem domu; koncert partizanskega zbora naj bi sklenil prireditelj. Župan je pod točko razno na prošnjo načelnika Kledeja pojasnil pomanjkanje varnostnih organov pri pogrebnih sprevedih zlasti na rupenskem območju pri prečkanju ceste; dejal je, da je pred kratkim sprejetemu v službo obhodniku-redarju po zakonu prepovedano nastopati kot redar pred šestmesečnim obdobjem (kaj pa orožniki?). Razprava se je nadaljevala s posegi ostalih svetovalcev SSK o pokopališki kapeli v Gabrijah, o pomanjkljivem načrtu plinovoda, o greznicnih prečiščevalnih napravah in o komisiji za telovadnice.

Remo Devetak

Občinska seja v Števerjanu

V petek, 29. septembra, je bila v Števerjanu občinska seja. Sekcija SSK se nanjo vedno pripravi s sejo. Na predvečer občinske seje se je zbral celoten strankni odbor v prostorih Sedejevega doma. Pregledali so dnevni red in zavzeli enotna stališča.

Dnevni red občinske seje je po branju in odobritvi zapisnika predvideval poročilo župana. Corsi je povedal prisotnim, da je bilo pred kratkim v Trevisu zborovanje vseh županov severovzhodnih občin. Izglasovali so dokument, v katerem izražajo nezadovoljstvo nad vlado zaradi zaustavitve del in zmanjšanja denarnih prispevkov občinskim upravam, ki so utrpel naravno škodo. Števerjanska občina je dobila tudi resolucijo zagrajske občine o ohranitvi bolnišnice usmiljenih bratov v Gorici in resolucijo tipanske občine v Benečiji o združitvi Briške in Nediške gorske skupnosti.

Novi zakon o krajevnih ustanovah predvideva tudi pravico razpisa referendumov v posameznih občinah za specifične problematike. Zato je morala občina sestaviti pravilnik za izvršljivost ustanove posvetovalnega referenduma. Sprejet je bil soglasno.

Državni zakon zahteva tudi pravilnik o smetarski službi, ki mora biti izglasovan v roku meseca septembra in so ga enoglasno odobrili.

Občinski svet je potrdil še

sklep ožjega odbora za spremembo v proračunu 1995 in izdal naslednjo resolucijo glede srednje šole Ivan Trinko v Gorici:

»Števerjanski občinski svet, zbran na izredni seji dne 29. septembra t.l., je soglasno sprejel naslednjo resolucijo.

Nižja srednja šola Ivan Trinko je kot edina nižja srednja šola s slovenskim učnim jezikom na Goriškem pomemben in nenadomestljiv člen manjšinske šolske strukture.

Ker smo bili v zadnjih letih priča neprestanim selitvam omenjene šole, ki so potekala vedno v luči časovnosti, se nam zdi zadnje dejanje goriške občinske uprave in šolskega skrbništva skrajno neodgovorno.

Preselitev v prostore osnovne šole Fumagalli v ulici Cappella je sporna iz več vidikov. Šoli namenjene učilnice so nazadostne in s tem bodo obtežene dodatne šolske dejavnosti. V bližini ni telovadnice. V stavbi ni prostora za tajništvo in ravnateljstvo.

Občinski svet Občine Števerjan ugotavlja, da je bila izbira neustrezna in da se bo letošnja situacija, čeprav »začasna«, zavlekla v nedogled; zato pričakuje od goriške občinske uprave, da zagotovi s prihodnjim letom dokončen primeren in dostojen sedež nižji srednji šoli Ivan Trinko, v katerem naj se bi pouk normalno in nemoteno odvijal.

Posvet o bodočnosti Evrope

Med nagovorom škofa Bellomija

(Foto Kroma)

V soboto, 30. septembra, se je v dvorani hotela Savoia Excelsior odvijal posvet na temo *Bodočnost Evrope: konflikt ali sožitje?* Priredila ga je komisija *Justitia et pax* škofovske konference treh Benečij, na njem pa so po uvodnih besedah tržaškega škofa Lovrenca Bellomija spregovorili predsednik komisije Justitia et pax msgr. Giuseppe Dal Ferro, beograjski nadškof msgr. Franc Perko, bivši avstrijski podkancler Erhard Busek in podpredsednik mladih italijanskih podjetnikov Massimo Lugli.

Sobotni posvet se je uokvirjal v t.i. projekt Nova Evropa, pri katerem sodelujejo razne cerkvene komisije iz škofij treh Benečij, ki se zavedajo svoje posebnosti, saj so zaradi narodnostne in kulturne raznolikosti ter zemljepisnega položaja takorekoč pred vrati nove Evrope.

Iz posveta je izšlo več ugotovitev: da bo imela Evropa bodočnost, le če bo znala rasti iz svojih krščanskih korenin, da smo Evropejci prisiljeni sobivati (pri tem je važen vzgojni moment), da so pomembne predvsem skupne vrednote, pri tem pa imamo kristjani pomembno vlogo.

Umrl poslanec Albin Škerk

V torek, 3. oktobra, je nenadoma umrl bivši poslanec v italijanskem parlamentu Albin Škerk. Rodil se je 12. junija 1921 v Vižovljah, bil med vojno v vrstah OF, po vojni pa se je vseskozi politično udeleževal v vrstah Komunistične partije Italije (kasneje Demokratične stranke levice). Bil je večkratni devinsko-nabrežinski župan, od leta 1968 do 1976 pa poslanec v italijanskem parlamentu, kjer je dosegel tri uspehe z zakoni o šolstvu, o javni rabi slovenščine pri kazenskih postopkih na sodišču in o obvezni oddajanju radijskih in televizijskih programov v slovenščini na področju dežele Furlanije-Juljske krajine.

Zbor J. Gallus gostoval v Nemčiji

Mešani pevski zbor Jacobus Gallus se je od petka, 29. septembra, do ponedeljka, 2. oktobra, mudil na krajši turneji v Nemčiji, in sicer v Erlangnu in Ingolstadt, kjer živita slovenski izseljeniški skupnosti. Turneja je sicer potekala v sklopu t.i. Meseca tujega sodržavljana, ki ga vsako leto prirejeajo izseljeniške in druge nemške organizacije in ki se letos odvija od 24. septembra do 29. oktobra. V okviru te pobude je zbor nastopil s celovečernim koncertom v cerkvi sv. Sebalda v Erlangnu v soboto, 30. septembra. V prvem delu so tržaški pevci pod vodstvom Janka Bana izvedli skladbe nabožne vsebine, s katerimi se je naša zamejska publika že pred časom seznanila na številnih koncertih nabožne glasbe, ki jih je zbor Gallus izvedel: peli so torej skladbe domačih in tujih avtorjev, katerim sta se pridružili pred kratkim naštudirani novi pesmi, in sicer *Richte mich*, Gott Felixa Mendellsohna Bartholdyja in *O magnum mysterium* Pomponia Nenne. Drugi del koncerta je obsegal slovenske ljudske in umetne pesmi tržaških skladateljev.

»Pojoč pod dežjem...«

petjem sodeloval pri sv. maši v cerkvi sv. Siksta v Erlangnu, popoldne pa pri sv. maši v cerkvi sv. Gottarda v Ingolstadt. Obkrat so tržaški pevci po maši imeli krajši nastop s skladbami pretežno slovenskih tržaških avtorjev.

Tako v Erlangnu kot v Ingolstadt so bili tržaški gostje deležni nadvse toplega sprejema, še zlasti s strani slovenskih izseljencev, s katerimi so se dalj časa zadržali na družabnosti, pri kateri petja seveda ni manjkalo. Člani zbora so sicer imeli priložnost seznaniti se tudi s številnimi gostoljubnimi erlanškimi nemškimi družinami, pri katerih so stanovali dva dni (zadnje noč so pevci prespali v študentskem domu v Ingolstadt), kolikor sta čas in deževno

Rožnovenska procesija v Barkovljah

Rožnovenska procesija pri vabi vsako leto v Barkovlje ne samo rednih vernikov, ampak tudi tiste Barkovljane, ki so se zaradi stanovanj ali službe raztresli po drugih, tudi oddaljenih krajih. Tako se nas nabere kar lepo število. Letos nam je bilo tudi vreme naklonjeno. Tako se je po slovesni sv. maši (pri kateri so somaševali slovenski duhovnik g. Jože Špeh, župnik g. Elio Stefanuto in diakon, skorajšnji novomašnik Massimo Suard, ki je v lepi slovenščini bral evangelij in pridigal, na korupajo ubrano prepeval mešani zbor pod vodstvom Aleksandre Pertot) med molitvijo rožnega venca in igranjem godbe iz Nabrežine razvila dolga procesija z zelo okusno okrašenim kipom *Mater božje rožnega venca* po barkovljanski obali. Ustavila se je pri barkovljanskem vodometu, kjer smo molili in peli; nato se je vrnila in se

končala pod lipami na trgu pred cerkvijo z blagoslovom, petjem pesmi *Marija skož življenje in igranjem godbe*. Za Barkovlje je ta dan resnično velik praznik.

Procesijo so poživiljale bele in pisane moške, ženske in otroške barkovljanske narodne noše, ki so obkrožale Marijin kip.

Omembe vredno je dejstvo, da so dekleta v belem nosila nove, pred kratkim izvezane rute, za katere so Barkovljani prispevali rade volje. Nabirka se še nadaljuje, ker so potrebne še nove rute. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo gospem, ki so pomagale pri likanju oblek, zlasti pazveliko požrtvovalnostjo pri »štirkanju« (škrobljenju) in likanju rut ter pri zahtevnem vezanju rut na glave. Bog blagoslovi nje in vse udeležence procesije!

Barkovljanska župnijska skupnost

Dve imenovanji v tržaški škofiji

Škofov vikar je 20. septembra z dekretom potrdil imenovanje g. Žarka Škerlja za duhovnega asistenta Neposrednih kmetovalcev (Coldiretti), g. Andreja Fraštja pa je imenoval za kaplana v Bazovici.

Delo SVK za begunce

Članice Slovenske Vincencijeve konference v Barkovljah se kar naprej trudimo, da nabiramo blago in zlasti denar za pomoč begunskim otrokom. Največja zasluga za to gre g. Danici Semec. Pred seboj imam zahvalna pisma Karitasa iz Ajdovščine iz junija, avgusta in septembra. Najnavedem nekaj pretresujočih stavkov:

"Kljub vsem pogovorom po svetu se pri nas ni nič spremenilo. Hvala vsem, ki razumete nas in te nesrečne ljudi. Srečni smo, da lahko z vašo pomočjo kupimo mleko in kaj boljšega za otroke. Vsi skupaj prosimo Boga, da bi se že enkrat končala ta nesrečna vojna! ... Ne moremo niti pomisliti, kako hudo je, če je neka družina že več kot tri leta narazen. Prihajale so matere z majhnimi dojenčki, danes so to že 4 ali 5 letni otroci, ki še niso videli očeta. V Begunskem centru je življenje kot v kasarni, normalno je, da si vsak želi svoj dom, pa če je še tako reven ali porušen."

Kdor more, naj pusti svoj dar pri Fortunatu ali izroči članicam Slovenske Vincencijeve konference v Barkovljah. Bog povrni vsem!

N.M.

G. Zvone Štrubelj štiridesetletnik

Pred leti sem bil v neki delegaciji pri tržaškem škofu Bellomiju, kateremu smo med drugim tudi zatrjevali, da je nujno, da imajo naše slovenske župnije slovenske duhovnike. Škof se je s to našo željo popolnoma strinjal, dodal pa je le to: »Danes jih imam še na razpolago. A do kdaj? Najmlajši ima okrog petdeset let. Nekaj jih je sedemdesetletnikov, ostali pa so že obnemogli, da komaj zmorejo opravljati najnujnejše stvari v župniji. Čez kako desetletje bom ostal brez slovenskih duhovnikov, ker pri vas ni poklicev. Čudežev ne morem delati. Zaupajmo v božjo Previdnost!«

No, in ta božja Previdnost je na Opčine, največjo slovensko faro na Tržaškem, poslala mladega 36-letnega duhovnika-salezijanca, ki se je z vso vneto vrgel na delo v božjem vinogradu. Delo v tem vinogradu je na Opčinah izredno zahtevno, zapleteno, delikatno. Zakaj to? Zato, ker se Opčine nenehno razvijajo. Od nekdanjih tri tisoč prebivalcev smo danes skoro blizu deset tisočim. Od teh je velika večina italijanske ali celo poitalijančene pripadnosti. Če k temu dodamo še versko brezbriznost oz. ateizem med slovenskimi župljani, nam bo slika jasna. Biti danes župnik v naših farah na Tržaškem je morda slabše kot biti misijonar v Afriki ali Aziji. Tam je vsaj več zanimanja za vero in verske probleme.

Opčine so torej največja slovenska župnija na Tržaškem, a imajo hkrati tudi največje narodnostne in verske probleme med vsemi našimi župnijami.

Ko je g. dr. Zvone Štrubelj nasledil g. Viljema Žerjala na Opčinah, si najbrž ni mislil, da bo tu delo tako otežkočeno. Morda je to le slutil. Z vso vneto je zagrabil za delo; posvečal se je predvsem mladim, ne da bi ob tem kakorkoli zanemarjal starejše generacije. Začel je izdajati župnijsko glasilo

Zvon, ki je pravkar šlo prek številke 50.

Cerkev je odprl glasbenim in pevskim koncertom ansamblov iz Trsta, Goriške, Slovenije; celo iz Rusije in drugod so prišli v opensko cerkev z nabožno, pa tudi z mehko narodno pesmijo in glasbo.

Poleg vsega tega ureja na Radiu Trst A tedensko versko oddajo *Vera in naš čas*, in to uspešno in že vrsto let.

Ljudi vabi k sebi, v župnišče s svojo plemenito besedo, potrpežljivostjo, saj se s človeško toplino zn približati vsakomur, verniku in neverniku.

G. župnik Štrubelj je 21. septembra praznoval štiridesetletnico svojega plodnega življenja. Na Opčine je prišel iz dolinske župnije. Rodil pa se je v Dobropoljah na Dolenjskem.

Ne bom omenjal drugih podrobnosti iz njegovega življenja ne poti študija ne njegove poti v salezijanskem redu ne njegovega poučevanja na teološki fakulteti v okviru ljubljanske univerze, ker bi to pač vzelo preveč prostora za ta članek, ki je namenjen predvsem njegovemu življenjskemu jubileju. Štiridesetletnica življenja sicer ni visok jubilej, ker je ob njem človek še poln energij, veselja do dela, željan zadoščenja in uspehov. Danes g. župnik Štrubelj vse to ima!

Medtem ko mu v imenu župnijskega sveta in - mislim - skoro vseh župljanov voščim za praznik in želim vse dobro na duši in telesu, kot se je nekoč rado reklo, mu obenem izražam zahvalo za vse, kar je na Opčinah pozitivnega naredil, in upam z vsem srcem, da bona Opčinah župnikoval še mnogo let, vsaj do takrat, dokler ne bo udeležan in dosegel vsega tega, kar si je zastavil kot cilj, ko je pred petimi leti prišel skromno, brez odvečnega sprejema na Opčine, da tu izpelje svoje poslanstvo. Na mnoga leta, torej, dragi g. župnik Zvone!

Drago Štoka

Začetek sezone DSI

V ponedeljek, 2. oktobra, se je v Peterlinovi dvorani v Trstu odvijal prvi večer nove sezone Društva slovenskih izobražencev, ki je bil posvečen delovanju in problemom Slovenskega stalnega gledališča. O tem sta spregovorila predsednik upravnega odbora Rafko Dolhar in umetniški vodja Miroslav Košuta, ki sta predstavila tako težaven gmotni položaj kot tudi repertoar in druge pobude, ki

Miroslav Košuta in Rafko Dolhar (Foto Kroma)

imajo kot cilj tesnejši stik našega gledališča z ljudmi oz. porabniki. Svoje poglede, ideje in predloge glede delovanja SSG je posredovalo tudi občinstvo.

KATOLIŠKA KNJIGARNA - GORICA

V razstavnih prostorih Katoliške knjigarne bo v petek, 13. oktobra, ob 18. uri predstavitev knjige

Jožka Šavlija

Slovenija, podoba evropskega naroda

O delu bosta spregovorila avtor in predstavnik založbe Radivoj Humar.

Vljudno vabljeni!

V torek je zasedal tržaški pokrajinski svet SSK

Prejšnji torek je pod predsedstvom dr. Škerka zasedal pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Trstu. Poleg ocene krajevnega političnega stanja so bila na dnevnem redu še druga nadvse pomembna vprašanja. Med temi naj omenimo najprej nedavno razsodbo Ustavnega sodišča o nezakonitosti porazdelitve volilnih okrožij za pokrajinske volitve in s tem povezano večdesetletno diskriminacijo prebivalcev okoljskih občin in hkrati tudi Slovencev. Pokrajinski svet je bil soglasnega mnenja, da mora slovenska manjšina izkoristiti argumente omenjene razsodbe za zaščito svojih pravic in koristi. V ta namen namerava stranka SSK sprožiti nekaj ustreznih pobud v tem smislu.

Prav tako je iz razprave izšel poziv vsem slovenskim občanom, naj na tržaško občino naslavljajo svoje vloge in prošnje v slovenščini, kot to izrecno dovoljuje oziroma priznava še sveža razsodba tukajšnjega uprav-

nega sodišča, s katero je razveljavilo tisti člen županove odredbe, ki je omejevala sprejemanje slovenskih dopisov.

Pokrajinski svet je nadalje poglavljen razpravljati o skupnem zakonem osnutku za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji, ki je bil že vložjen v senatu in bo v kratkem vloženo tudi v poslanski zbornici. Člani sveta so bili seznanjeni tudi o zadnjem razvoju odnosov med Slovenijo in Italijo, s posebnim ozirom na življenjske probleme naše manjšine, ki se ne premaknejo z mrtve točke. Zato so odločno podprli predlog o skupni javni manifestaciji v Rimu ob dvajsetletnici podpisa osimskih sporazumov, to je prihodnjega 10. novembra. Celotna stranka Slovenske skupnosti pa toplo poziva vse naše ljudi, da se v čim večjem številu udeležijo omenjene manifestacije v Rimu. Podrobne informacije in navodila bodo sledila v kratkem.

Naša problematika v glasilu FUENS-a

Problemi slovenske manjšine se občasno le pojavljajo v mednarodnem tisku. Tako je glasilo Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti *FUEN Now Actuel* posvetilo Slovincem v Italiji kar celotno stran v svoji zadnji septembrski številki.

Članku je naslov *Slovenska manjšina v Italiji*. V bistvu gre za nekoliko prirejeno poročilo o temeljnih problemih slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki ga je tajnik SSK Martin Breclj podal na zadnjem kongresu FUENS-a konec maja letos v St. Moritzu v Švici. Tako so v članku navedeni bistveni zgodovinski

in geografski podatki o Slovincih v Italiji, govor pa je predvsem o zahtevi po globalnem zaščitnem zakonu, o problemih zastopanosti v izvoljenih telesih ter o vlogi manjšine v odnosih med Italijo in Slovenijo.

Omenimo naj, da je SSK že dolga leta redna članica FUENS-a. Ta organizacija danes združuje predstavnike kakih 70 narodnostnih manjšin iz vse Evrope, med temi tudi zastopnike koroških Slovencev. Njeno glasilo *FUEN Now Actuel* pa izhaja v nekaj tisoč izvodih v štirih jezikih, in sicer v angleščini, nemščini, francoščini in ruščini.

Delegacija SSK v Bocnu

V ponedeljek, 2. t.m., se je v Bocnu na obisku pri Južnotirolski ljudski stranki SVP mudila delegacija Slovenske skupnosti, ki sta jo sestavljala deželni podtajnik Ivo Jevnikar ter predsednik Briške gorske skupnosti in števerjanski župan Hadrijan Corsi. Sprejel ju je predsednik bocenske pokrajine in predsednik SVP dr. Luis Durnwalder, s katerim sta se Jevnikar in Corsi pogovarjala o aktualnih vprašanjih slovenske in nemške manjšine v Italiji. Dr. Durnwalder je med drugim sprejel vabilo SSK, da obišče našo manjšino.

Po hudem trpljenju se je dobri Bog usmilil in poklical k sebi našo drago nono in mamo

Valerijo GRAUNAR por. BREGANTI

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in znancem, ki so nam stali ob strani v teh težkih trenutkih, ter vsem, ki so jo spremljali na svoji zadnji poti. Posebna zahvala gre tudi g. duhovniku Žbogarju in msgr. Močniku ter zboru sv. Ivana.

druž. Breganti

Gorica, 5. oktobra 1995

Iz Stare gore v Šempeter

Pretekli petek, 29. septembra, so v šempeterski bolnišnici blagoslovili prostore v starih stavbah in jih pripravili za bolnike iz Stare gore pri Gorici. Povabili so škofa msgr. M. Piriha iz Kopra za blagoslov, a zaradi dušnopastirskih obveznosti ni mogel priti. Pooblastil je g. Joška Pegana, dekana šempeterske dekanije, ki je skupno z upokojenim duhovnikom g. Dušanom Bratino opravil slovesen blagoslov. Ob tej priložnosti je spregovoril ravnatelj šempeterske bolnišnice in nakazal zgodovino te bolnišnice, ki obhaja 50-letnico ustanovitve. Zdravnikom in bolniškemu osebju je zaželel obilo uspehov.

Na Stari gori bodo začeli obnavljati; zaenkrat še ni jasno, v kakšne namene bo stavba služila. Ko so bili ti kraji po prvi svetovni vojni pod Italijo, je bilo to stavbišče namenjeno razumsko nerazvitim, ki so zanje skrbeli redovniki usmiljeni bratje. Ko je Rožna dolina s Staro goro spadala pod goriško stolno župnijo, smo se v njihovi kapeli zbirali slovenski verniki teh krajev zlasti za pripravo na božične in velikonočne praznike.

Nabirka Karitasa

Svojo solidarnost do revnih in beguncev lahko pokažemo s konkretnim dejanjem, z darom.

Občasno pobiranje po hišah nima opravka s Karitasom. Goriška Karitas bo sprejemala darove (predvsem oblačila) 13. in 14. oktobra na svojem sedežu (pri kapucinih) in po raznih župnijah.

Srečanja za formacijo C.A.V.

Goriški C.A.V. (Centro di aiuto alla vita - Center za pomoč življenju), ki je nastal uradno leta 1982, se zavzema za asistenco mater v težavah in družinske ter gospodarske probleme družin.

V zadnjih letih se je število potrebnih žena znatno povečalo; njihove potrebe zato potrebujejo vedno bolj kakovosten in specializiran poseg.

Zato odgovorni pri C.A.V. predlagajo nekaj srečanj na tematično pomoči materinstvu. K udeležbi vabijo tiste, ki bi se radi zavzeli kot prostovoljci, tiste, ki jih tematika zanima, tiste, ki bi se radi približali tovrstnim pobudam, matere in bodoče matere, ki bi rade vedele kaj več.

Srečanja (prvi trije ponedeljki oktobra ob 20.30 v dvorani Pastor Angelicus v ul. Rabatta 18) bodo vodili profesionalno kvalificirani odgovorni in dolgoletni prostovoljni delavci na tem področju.

Iztok Mlakar v Štmavru

V nedeljo, 24. septembra, se je v Štmavru odvijal res prijeten večer. Društvo Sabotin in Oder 90 sta povabila Iztoka Mlakarja, ki se je predstavil s svojimi vsem dobro poznanimi pesmimi ter navdušil publiko. V prostorih bivše osnovne šole je bil ob družabnosti večer s tem priljubljenim kantavtorjem, ki je razveselil tudi starejše ljudi. Publika je bila maloštevilna, kajti sam Mlakar raje nastopa pred omejenim številom poslušalcev. Ob zaključku je izrazila željo po številnih takih družabnostih, ki oživljajo vezi med vaščani in dajejo novega elana kulturnemu in družbenemu delovanju v vasi.

OBVESTILA

❖ **ŠTANDREŽ.** Občni zbor prosvetnega društva Štandrež bo v četrtek, 5.10., ob 20.30 v prostorih župnijske dvorane.

❖ **SSG.** Vpisovanje abonentov za abonma 95-96 bo vsak delavnik od 10. do 14. ure pri blagajni Kulturnega doma, ul. Petronio 4, TS - tel. 632-664.

❖ **SKRD JADRO** vabi v petek, 6. oktobra, ob 20.15 na sedežu društva na srečanje-kramljanje s Sergejem Verčem, letošnjim dobitnikom nagrade Prešernovega sklada.

❖ **KROŽEK ANTON GREGORČIČ** organizira v četrtek, 5. oktobra, ob 20. uri v komorni dvorani Katoliškega doma srečanje s predsednikom Slovenskih krščanskih demokratov Lojzeto Peterletom na temo SLOVENIJA IN NJENO PRIBLIŽEVANJE EVROPI. Ob 19. uri pa bo Lojze Peterle obiskal župana Hadrijana Corsija na občinskem sedežu v Števerjanu.

❖ **Za ROMANJEV SLOMŠKOVE KRAJE** in k njegovemu grobu ob papeževem obisku (19. in 20. maja 1996) se je prijaviло že 30 oseb. Slomškov dom in Apostolstvo sv. Cirila in Metoda vpisujeta in želita, da bi se kmalu javili, da si pravočasno zagotovimo zlasti Hotel Orel v Mariboru, ki bo gotovo prepoln, ob pastirskem obisku sv. očeta. Tel. 226117 (Bazovica), 220605 (Ap. sv. Cirila in Metoda), 281276 (Rimljanje). Na račun 100.000 lir.

❖ **SSG** začne svojo 51. sezono neprekinjenega delovanja s tragedijo Aishil: **Sedmerica proti Tebam**, v petek, 6. oktobra, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu (režija Mario Uršič). Ponovitve: v soboto, 7. oktobra, ob 20.30 abonma red B; v nedeljo, 8. oktobra, ob 16. abonma red C; v sredo, 11. oktobra, ob 20.30 abonma red D; v četrtek, 12. oktobra, ob 20.30 abonma red E. Prodaja abonmajev vsak delavnik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, ul. Petronio 4, tel. 632664.

❖ **GORICA.** 100-letnica Zavoda Don Bosco v Gorici. Nedelja, 8. oktobra, otvoritev fotografske razstave; petek, 13. oktobra, ob 20.30 nastop zborov S. Ignazio in C.A. Seghizzi; sobota, 14. oktobra, ob 10.30 na goriškem gradu uradna svečanost 100-letnice, ob 15. na sedežu srečanje za otroke in mladino; ob 18. sv. maša; nedelja, 15. oktobra srečanje z bivšimi dijaki zavoda; od ponedeljka 23. do nedelje 29. oktobra Praznik kostanjev.

❖ **ALI RAD POJEŠ?** Pridruži se pevcem otroškega zbora KRESNICE od Sv. Ivana v Trstu (pokličite v večernih urah na tel. št. 040/567851).

❖ **DSI** v Trstu vabi v ponedeljek, 9. oktobra, na drugi kulturni večer v letošnji sezoni, na katerem bodo predstavili publikacijo *Repentabor*. Na sporedu bo pogovor z avtorjema Ariello Tasso Jasbitz in Paolom Parovelom. Večer v Peterlinovi dvorani se bo pričel ob 20.30.

❖ **OBNOVA CERKVE SV. TOMAŽA NADGROČANO.** Župnija Rodik in župnija sv. Tomaža na Pesku bosta ob sodelovanju bazovske župnije sprejemali denarne prispevke. Oglasite se v Bazovici na tel. št. 040-226117. Bog vam povrni!

DAROVI

Za misijone: v spomin pok. staršev, Emilija in Marija Šajn 200.000 lir.

Za slovenske misijonarje: Jerica 500.000 lir.

Za lačne otroke v misijonih: ob 1. obletnici smrti dragega moža Antona Lupetin žena Marica Pahor 100.000 lir.

Za semenišče v Vipavi: ob 50. letnici smrti mame N.N. 50.000; N.N. 50.000 lir.

Za Katoliški dom: v spomin na pokojno Gizelo Tomšič vd. Kosič poklanjata Aleksander Rustja in Evelino Matteljo 200.000 lir.

V spomin na mamo in nono Gizelo daruje g. Andrej Kosič: za pomočnike in mašne strežnike 50.000, za maše 50.000, za cerkev v Rupci 200.000 (skupaj 300.000 lir).

Za cerkev v Gabrjah: zakonca Florenin Vida in Bernard ob srebrni poroki 100.000 lir.

Za cerkev na Vrh: Pavla Grilj 100.000 lir.

Za bosanske otroke: N.N. Opčine 20.000 lir.

Za misijon p. Kosa: Ana Povodnik-Ločnik, ob smrti svakinje Erminije Cumar 50.000; N.N. Opčine 20.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Juljka in Angela Mljač v spomin na go. Livijo Kocijančič 20.000; Magda in Gracija Baretto v spomin na drago teto Livijo Kocijančič 50.000 lir.

Za barvna okna v Bazovici: druž. Mondo v spomin na sina Bruna 35.000; Ida v spomin sestre Irene Glažar 40.000; ob krstu Gabrijele Fontana 70.000 lir.

ČESTITKE

Ge. Vidi in g. Bernardu čestitajo, se z njima veselijo in želijo na mnoga leta ob srebrni kroni zakonskega življenja člani ŽPS in župnik v Gabrjah.

Sodelavce vljudno prosimo, naj članke za tržaško stran pošiljajo na tržaško poduredništvo v ul. Donizetti 3 (4. nadstropje), tel. 040-365473, fax 040-633307.

Uredništvo

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949. Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949. Odgovorni urednik: Andrej Bratuž. Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318. Tiska: Tiskarna Budin Riva Piazzutta 18 - Gorizia.

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV

ZVEZATA ITALIJSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV